

148.709

BŰNBÁNAT ÉS OLTÁRISZENTSÉG

(III. KIADÁS)

ÍRTA:
Gabriel Antal

TANÍTÁSRA ENGEDÉLYEZVE

Nihil obstat.

Ferdinandus Ohmacht
cens. adioec.

Nr. 3844/1942. Imprimatur.
Strigonii, die 20. Maii. 1942.

Dr. Joan. Drahos
vicar. gen.

APHATÓ A SZERZŐNÉL: BUDAPEST, XII., TÁROGATÓ-ÚT 46.

Útmutató.

(E füzethez elválaszthatatlanul 2 vázlatcsoport tartozik.

A *Bűnbánat* és az *Oltáriszentség vázlatcsoportja*. Nélkülük a füzet sok helyen érthetetlen.

Az Oltáriszentség vázlatcsoportja, mint rész, rajta foglaltatik az „A Szentségek” című vázlatcsoporton.

E füzetke csak a *Bűnbánat* szentsége és az *Oltáriszentség* szövegét tartalmazza. A többi szentségek szövege minden nehézség nélkül leolvasható az „A Szentségek” vázlatcsoportjáról és a Katekizmusból; csak követnünk kell a vázlatcsoporton a Katekizmus kérdéseinek a számaát.

Csak a *külső alak* és egy-két hely szorul némi magyarázatra.)

A szentségek az ó-szövetségi előképnek, a *hétágú gyertyatartónak* mintájára 7 láng alakjában vannak jelképezve. Az Oltáriszentség lángja az Öröklámpa fénye, a többi szentségé pedig egy-egy gyertyaláng alakjában.

(Mivel az Oltáriszentségről és a Bűnbánat szentségéről kell a gyakorlat szempontjából legtöbbet mondanunk, azért e két szentségnek bővebb kifejtésére más, de őket jellemző alakot kellett választanom. Így került a Bűnbánat szentségének anyaga *gyóntatószék* alakjára; az Oltáriszentség anyaga pedig *oltár* alakjára.)

Hogy az Oltáriszentség foglalhassa el az Ót joggal megillető középső helyet, a szentségeket 2 csoportra osztottam. Az egyik csoport *nem mindenkinek* szól; a másik *mindenkinek* való. Az első csoportba tartozó 2 szentséget a két szélső gyertya és tartó jelzi. E két szentség között foglal helyet a többi szentség sorban egymásután.

Minden gyertyán külön párhuzamos helyen szóba kerül *Krisztus* rendelése, a gyertyatartón pedig: a szentségek *kiszolgáltatói*, *felvevői* és az egyes szentségek különleges *kegyelmei* és esetleges megjegyzések.

Az Oltáriszentség általában és különösen, amint „*köztünk*” van, a szentségházra került. Amint pedig „*értünk*” van, amiért, mint áldozat létesül, az oltár asztalán és előlapján foglal helyet. Amint pedig *lelkünk* eledele, tehát „*bennünk*” lesz, a 3 oltárlépcsőn tárgyalom. Ott olvasható, mit kell tennünk áldozás előtt, alatt és utána.

A Bűnbánat vázlatcsoportján az *elméleti* részt gyertya alakjában jelzem; a gyakorlati részt pedig *gyóntatószék* alakjában. — *Függelék* gyanánt az elégtétel iker-testvérének, a *búcsúnak* a vázlatát adom.

Az „A Szentségek” vázlatcsoportján: 1. az *egyszer* szó azt jelenti, hogy egyszer csak az egyházi rend, a keresztség és a bérálás vehető fel. A többi *többször*.

2. A „*holtak*” szentségei: a keresztség és a bűnbánat szentsége. A többi „*élők*” szentségei.

3. A gyertyalángok felett látható: K. B. ← O. → B. K. az jelenti: az Oltáriszentségtől (O) jobbra is, balra is, B-vel kezdődő szentség van; az Oltáriszentségtől (O) a második helyen balról is, jobbra is K-val kezdődő szentség van. Az emlékezés elősegítésére szolgál.

* * *

A füzet olvasása közben a vázlatcsoportot, mint valami térképet magunk elé fektetjük s rajta az olvasottakat nyomon követjük. *Feladás közben* — a vizsgát sem véve ki — a vázlatot nézzük és amit az eszünkbe jutott, azt elmondjuk. Amit nem tudunk, azt kihagyjuk s tovább megyünk. A vázlat itt a *kérdő*t helyettesíti.

Felelős kiadó: Gabriel Antal.

148709

ELSŐ RÉSZ. A bűnbánat szentsége.

Bevezetés.

Kedves Olvasóm!

Por, korom rakódik folyton-folyvást arcunkra, kezünkre és a ruhán át egész testünkre. Nemcsak elcsúfítja az arcot, hanem az egészség ártalmára is válik. Vegyülve ugyanis az izzadmánnyal, eldugaszolja a pórusokat. Útját vágja a levegő élető behatásának és megakadályozza a testnek oly fontos kigőzől-gését. Azért időről-időre tisztítanunk kell testünket mosakodással, fürdéssel.

A testnek alapos tisztítására, sok veszedelmes betegség csírájának az elfojtására az orvosok magas hőfokú fürdőket ajánlanak.

E fürdőtől eleinte idegenkedünk, félünk. Szinte megborzadunk, ha már előtte állunk; hideg áram futja végig hátunkat. Bele-belelépünk, de föl-szisszenve vissza-vissza húzzuk lábunkat. Egyszerre csak megemberelődve erős elhatározással, bár lassú lépésekkel fokozatosan lefelé haladunk a medencébe. Jóleső érzés hatja át egész valónkat. A fürdés után pedig oly könnyűnek érezzük magunkat, mintha újjászülettünk volna.

Nemcsak a testnek, hanem a léleknek is megvan a maga szennye; és ez a bűn. Ez is utat zár és akadályt gördít. Elzárja az isteni kegyelem útját lelkünkbe és (rosszra való hajlamainkat erősítve és ezzel akaratunkat gyöngítve) megakadályozza, hogy a kísértések káros csábításait könnyedén kivesszük magunkból. S így súlyos betegséget idézhet elő lelkünkben, sőt a lélek halálát is: a káro-zatot vonhatja maga után.

Azért nemcsak a testnek, hanem a léleknek is szüksége van néha-néha fürdőre.

Nem emberi orvos rendelte azt, hanem lelkünk isteni megváltó Orvosa.

Nem a keresztség fürdőjéről szólok most, hanem egy másikról.

Vize a mi szemünk keserű könnye, jobban mondva: a mi szívünk forró bánat-könnye, mely arra van hivatva, hogy lelkünket a keresztség után elkövetett bűnök mocsokjától megmossa.

„Ha bűnbánatot nem tartotok, mindnyájan hasonlóképen elvesztek“ (Luk. 13, 3—5), mondja az Úr.

E fürdőtől is idegenkedünk. Hallatára első pillanatra szinte összerázkó-dunk, megborzadunk. De, ha erős elhatározással belevetjük magunkat, bő-ven kárpótolva leszünk a kiállott félelemért és fáradságért. Oly jól fogjuk magunkat utána érezni, mintha nagy kő esett volna le szívünkről; mintha újjászülettünk volna. Oly béke, nyugalom lakozik majd lelkünkben, amelyet a világ nem adhat. Kimondhatatlan boldogság, a mennyei boldogság előér-zete tölti majd be szívünket.

Oh, ne tekintsük tehát tehernek e fürdőt, hanem megbecsülhetetlen kegyelem-nek, melyért örök hálaival tartozunk Isten irgalmasságának.

A *tékozló fiú* történetét mindnyájan ismeritek. Láthatjátok abból, hogy **Isten** a megtérő bűnöst tárt karokkal fogadja vissza. (Luk. 15, 11—32.) — A példabeszéd az elvesztett és megtalált *juhról* és a másik az elvesztett és megtalált *garasról* mutatja, mennyire örvend az Úr Jézus a bűnbánó léleknek (Luk. 15, 3—10.)

Sőt az Úr Jézus egyenesen azt mondja: „Szentűgy öröm lesz mennyben egy megtérő bűnösön, mint 99 igazon, kiknek nincs szükségük bűnbánatra.“ (Luk. 15, 7.)

Jertek tehát, hagyjuk el a bűn undorító, kárhozatos útját és térjünk vissza szerető mennyei Atyánk boldogító hajlékába. Boruljunk le előtte és mondjuk a *tékozló fiúval*: „Atyám, vétkeztem az Ég ellen és Te ellened; már nem vagyok méltó, hogy fiadnak neveztessem, csak béréseid közé fogadj be engem.“ (Luk. 15. 18). —

Tudom, nem a könnyek forrásától vagy keserűségétől riadtok vissza, hanem attól a föltételtől, melyhez az isteni Orvos a fürdő hatását rendes körülmények között kötötte: a *bűnvallomástól*, a gyónástól. Ez ellen ágaskodik a felfuvalkodott emberi gőg.

De mindhiába! Alá kell vetnünk magunkat e megalázkodásnak, mert az Úr Jézus, mint mindig látni fogjuk, határozottan, minden kétséget kizárólag így akarta, így rendelte.

Miért? Nem vonhatjuk kérdőre. Az Ő végtelen bölcsességének így tetszett.

Vagy talán nem is magától a bűnvallomástól félnek sokan, mint inkább a reá való *előkészülettől*. Hogy ettől se kelljen félnetek, oly *könnyűvé* teszem az előkészületet, amint csak lehet.

Ha még ezek után is nehéznek tetszik valakinek a gyónás, szálljon vissza lélekben a *Golgotára*, vessen elmélyedő tekintetet a keresztnak vérrel áztatott gerendájára és el fog tűnni minden nehézsége. Tőlünk nem kívánja az Úr Jézus, hogy keresztre feszíttessük magunkat bűneinkért — azt megtette Ő helyettünk: csak azt követeli, hogy mondjuk meg bűneinket egy embernek, ki örök titoktartásra van kötelezve. Jézus szenvedéséhez képest ez csak nem nehéz!

Aki ezt jól megfontolja, az örömmel, két kézzel kap majd (hogy más hasonlattal éljek) az után a gerendaszál után, melyet hajótörése után az irgalmas és jóságos Isten vet neki mentőeszközzül. El ne merítse őt a bűn örvénye, hanem fölszínen tartsa, míg megérkezik a mentőhajó, mely őt fölveszi és az örök üdvösség révpartjára juttatja.

Tehát ne féljünk a gyónástól, hanem örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy bűneinktől megszabadulhatunk.

I. A)

(Elmélet.)

A bűnbánat.

(Mivolta). 324. A bűnbánat szentsége az a szentség, amelyben a pap Isten helyett megbocsátja a keresztség után elkövetett bűnöket.

(Rendelése.) 325. Krisztus Urunk a bűnbánat szentségét akkor rendelte, mikor az apostolokra lehelt és így szólt:

„Vegyétek a Szentlelket.

Akiknek megbocsátják bűneiket,

megbocsátatnak nekik;

és akiknek megtartják,

megvannak tartva.” (Ján. 20, 22—23.)

Jézus Krisztus ezt apostolainak mondotta; de ez természetesen utódjaiknak is szól, mert mindig lesznek, kik bűnbocsánatra szorulnak.

Kétfélét mondott: meg pedig két *cuente es doigoi*: vagy bocsássák meg a bűnöket, vagy tartsák meg. A gyóntatónak tehát ítéletet kell mondani a bűnös felett.

Ebből következik, hogy gyónnom kell, ha meg akarok szabadulni a bűneimtől, mert hogyan mondhat a gyóntató igazságos ítéletet, ha nem tudja a bűneimet?

A bűnbánat védelme.

Akik nem akarnak gyónni, a következő ellenvetéseket szokták támasztani:

„*En Istennek gyónom, nem embernek.*” — Felelet: Én is Istennek gyónom, mikor bánom bűneimet. De ez nem elég. Amint láttuk (Ján. 20, 22—23.) Jézus embereket rendelt a bűnbocsátásra.

Sz. Ágoston mondja: Ne mondjátok: *En szívemben tartok bűnbánatot, én Istennek gyónom.* Hogyan? Hát Krisztus hiába mondotta apostolainak, azaz papjainak: „Amit feloldoztok a földön, fel lesz oldva a mennyekben is? Vajjon hiába adta egyházának a kulcsok hatalmát? Ti lerontjátok Krisztus szavait.”

„*Lehetetlen minden bűnt megmondani.*” — Felelet: Igaz. De ebből nem az következik, hogy semmit sem kell megmondani, hanem következik az, hogy legalább azt mondjam meg, ami eszembe jut. — Ha ezer pengővel tartozom és nincs, csak száz pengő, ebből nem az következik, hogy semmit sem kell fizetnem, hanem az, hogy fizessék meg legalább a száz pengőt. Isten lehetetlenséget nem kíván; de ami lehetséges, azt elvárja mindenkitől.

„*Nehéz dolog a gyónás. Fölötte nehéz dolog, hogy szívünk legtitkosabb rejtékét feltárjuk ember előtt.*” — Felelet: Igaz, nehéz dolog a gyónás, fölötte nehéz. De csak magában véve nehéz. Jézus szenvedéséhez képest nem nehéz. Nem kívánja Jézus — mint már említettem —, hogy keresztfeszítettessük magunkat bűneinkért. Azt megtette Ő: helyettünk. Tőlünk csak azt kívánja, mondjuk meg bűneinket egy embernek, ki örök titoktartásra van kötelezve. Így nem nehéz.

„*A pap is olyan ember, mint én.*” A törvényszék bírója is olyan ember, mint a többi: mégis a király nevében halálra is ítélteti a gyilkost. A pap is Krisztus felhatalmazásából és így Isten helyett bocsát vagy tart meg.

„*A papnak is van bűne.*” — Felelet: Az nem az én dolgom, sem a tied; az az ő dolga. Azért ő fog felelni Isten előtt. Nem az érdekel engem, milyen a szíve, hanem az, hogy adja meg nekem a feloldozást. — Ha ajándékot (mondjuk aranyat) kapok, nem nézem a kezét, mely azt adja, tiszta-e vagy piszkos. Orvos, ha beteg is, más beteget meggyógyíthat. Bíró, ha bűnös is, amíg bíró, ítélete érvényes.

„A gyónást a papok találták ki.”

Felelet: Kicsoda? Hol? Mikor?

„Mikor a lateráni zsinaton 1215-ben elrendelték: „Bűneidet minden esztendőben meggyónjad.”

Felelet: Ezzel csak a gyengülő buzgóság teljes aláhanyatlásának akartak gátat vetni. Előbb sűrűen gyóntak az emberek, de aztán lassacskán ellanyhultak. Éveken át nem gyóntak. Ezért szólalt fel az Egyház. Legalább egyszer egy évben meg kell gyónni és a szentáldozáshoz járulni.

Különben a papok nem olyan balgák, hogy azt a néha *veszedelmes* (ragályos betegségeknel), sokszor oly *nehéz* (hóban, sárban, éjszaka, esőben, viharban) és *sohasem kellemes* munkát magukra vállalják, ha azt nem Jézus rendelte volna. A XVI. században Borromei sz. Károly idejében Milanóban s környékén a kolera dühöngött. Magában a milanói egyházmegyében 1444 pap halt meg kolerában, a betegek gyóntatása következtében. Ezek közül bizony egysem ment volna a biztos halálba, ha nem lettek volna meggyőződve, hogy a gyónást az Úr Jézus rendelte.

Ha ma szüntetné meg Jézus a gyónás kötelezettségét, a papoknak tenné vele a legnagyobb szolgálatot. A legterheesebb munkát venné le vállaikról.

És ha ők találták volna ki, legalább magukat mentették volna fel a gyónás alól azon a címen, hogy ők majd maguk bocsátják meg maguknak a bűneiket. De nekik is kell gyónniuk. Még a pápának is.

Végül a nép sohasem fogadta volna el az újítást. De még a papok is tiltakoztak volna egy olyan nyomasztó tehernek önkényes behozatala ellen. De sem az egyikről, sem a másíkról nem olvasunk az egyháztörténelemben.

* * *

Már az első században *Barnabás* levele azt mondja: „Gyónd meg bűneidet.”

Római sz. Kelemen (+ 100 körül) azt írja: „Gyónjunk meg őszintén minden rosszat, amíg élünk; mert ezen élet után nincs már számunkra sem gyónás, sem vezeklés.”

Tertullian a nem őszintén gyónókat azokhoz hasonlítja, kik szegényből eltitkolják az orvos előtt betegségüket s így inkább meghalnak szegényükben.

A legrégibb *eretnekek*, kik az anyaszentegyháztól elszakadtak, a gyónás intézményét magukkal vitték.

Pfaff, protestáns író (Origin. Eccl. p. 134.) ezt írja: „Nem lehet tagadni, hogy a privát gyónás már az első századokban létezett. Világosabban lehetetlen azt rajzolni, mint ahogy *Cyprián* „De lapsis” című könyvében teszi.”

Egy másik *protestáns történetkutató, Gibbons*, azt mondja: „Nem lehet tagadni, el kell fogadni, hogy a gyónás az első négy század egész időszakán át fennállott.” — De, hiszen már az Apostolok cselekedeteiben olvassuk: (Midőn sz. Pál apostol Efezusban tanított) „a hívők közül sokan jövének elé, megvallván és kibeszélvén cselekedeteiket.” (19, 18.)

«Kiszolgáltatók) 325. A bűnök megbocsátására vagy megtartására adott hatalom átszállott az apostolokról utódaikra: a püspökökre és áldozópapokra. Ezek akkor bocsátják meg a bűnöket, mikor a bűnöst a bűnbánat szentségében feloldozzák.

Amikor pedig megtagadják vagy elhalasztják a feloldozást, akkor megtartják a bűnöket.

A pápa és a püspökök némely nagyobb bűnnek megbocsátását fenntartják maguknak. Ezek a „*fenntartott esetek*”. De halálos veszedelemben és némely más fontos alkalommal bármely más áldozópap is adhat feloldozást alóluk.

A gyóntatáshoz a fölszentelt papnak a püspöktől külön felhatalmazást kell kapnia. (Jurisdictio.)

(Felvevők.) 327. Hogy a bűnbánat szentségét méltóan vegyem föl:

1. a Szentlelket segítségül kell hívnom;
2. meg kell vizsgálnom lelkiismeretemet;
3. meg kell bánnom bűneimet, s erősen meg kell fogadnom, hogy többé nem vétkezem;
4. meg kell gyónnom;
5. föl kell tennem magamban, hogy a feladott elégtételt elvégzem.

A sorrend¹ tehát ez:

1. a Szentlélek segítségül hívása;
2. a lelkiismeret megvizsgálása;
3. a bánat és erősfogadás;
4. a gyónás;
5. az elégtétel.

1. A sorrend a bűnbánat szentségének fölvételénél (röviden: a gyónásnál) ugyanaz, mint a kereszttételénél:

Keresztvétel	Gyónás	...
1. összetett kéz : ima		: a Szentlélek segítségül hívása,
2. homlok : ész		: a lelkiismeret megvizsgálása,
3. szív : bánat		: a bánat és erősfogadás,
4. ajak alatt : vallomás		: a gyónás,
5. összetett kéz : ima		: hála és elégtétel.

¹ A sorrendet az egyes részek között emlékezetembe véshetem vagy külsőleg, vagy belsőleg. Külsőleg: a kereszttetéssel (I.), belsőleg: gondolkodással (II.).

II. A részek egymásutánját gondolkodással így állapíthatom meg:

Hogy bűneimtől megtisztuljak, **gyónnom** kell.

Még pedig gyónnom kell Istennek és embernek (a papnak). *Istennek* szívvel gyónom; *embernek* ajakkal. Istennek gyónom, mikor *bánom* a bűneimet és *erősen fogadom*, hogy többé nem vétkezem. A bánat a *mult*ra vonatkozik; az erősfogadás a *jövőre*. A papnak gyónom, mikor *megvallom* neki bűneimet. A bűnbocsátáshoz tehát szükséges: a **bánat** és **erősfogadás**; azután a **bűnvallomás**.

Hogy azonban bűneimet megvallhassam, először magamnak kell azt tudnom. Hirtelen senkinek sem jutnak eszébe bűnei; azért előbb gondolkoznom kell bűneimről, hogy azokat megismerjem. Másszóval ezt úgy mondom, hogy megvizsgálom lelkiismeretemet. Szükséges tehát *előkészületül* a **lelkiismeretvizsgálat**.

De van még valami, amiről nem szabad megfeledkeznem. „Hasztalan az ember iparkodása, ha nem járul hozzá az Isten áldása,” mondja a közmondás. „Nálam nélkül semmit sem tehettek”, mondja az Úr. (Ján. 15. 5.) Tehát Isten segítségét kell magamnak biztosítanom. Ezt pedig megkapom, ha kérem. „Kérjétek és adatik nektek”, mondja az Üdvözítő. (Máté 7. 7.) Mindenekelőtt tehát **imádkoznom** kell. Ima nélkül nem fogok a fontos ténykedéshez, mely az egész örökkévalóságra kihat.

Végül **eleget kell tennem** bűneimért. Igaz, hogy Isten Krisztus érdemeiért elengedi az örökkétartó büntetést: a poklot; mert Isten irgalmas. De az Isten nem úgy irgalmas, hogy megszűnnék igazságosnak is maradni. Azért teljes büntetlenül nem engedi a bűnöst.¹ Lakolnia kell a bűneiért, vagy itt a földön, vagy ott túl, a tisztítóhelyen. Éreztetni Isten a bűnnek keserűségét a bűnössel is, mert különben — mint sz. Ágoston megjegyzi — semmibe sem vennők a bűnt. Hogy Isten az ideigtartó büntetésnek egy részét elengedje, azért ad fel a pap elégtételt. Szükséges tehát végül: az **elégtétel** is.

Időrend szerint tehát szükséges a bűnbocsátáshoz:

- a gyónás *előtt*: ima,
- lelkiismeretvizsgálat,
- bánat és erősfogadás
- a gyónás *alatt*: bűnvallomás;
- s gyónás *után*: elégtétel.

* * *

(**Kegyelmek.**) A bűnbánat szentsége 1. megtisztít a bűnöktől (és pedig *minden* bűntől); megszabadít az *örök büntetéstől* és az *ideigtartó büntetéseknek* legalább egy részétől, 2. visszaadja a *megszentelő malasztot*, vagy nagyobbítja azt; ad még *segítő* malasztot is, hogy jámborul élhessek.²

¹ Pl. Dávid király.

² A kegyelmeket így jegyzem meg magamnak: A bűn: sötétség. — A kegyelem: világosság. Ha éjjel lámpát gyújtok: eltűnik a sötétség [bűn és következménye: az örök büntetés]; csak a tárgyak árnyéka marad hátra [ideigtartó büntetés]. A sötétség helyét világosság foglalja el, mely az egész szobát betölti [megszentelő kegyelem] és szemem látni kezd [segítő kegyelem].

A lelkiismeret-vizsgálat.

(Gyakorlat.)

(Lelkitükörrel.)

(*Ima.*) A vázlatcsoporton a gyóntatószék tetején kereszt van. Ez a kereszt arra figyelmeztet, hogy mindenekelőtt „vess keresztet” és imádkozzál! Az ima szó után 3 felkiáltójel van. Ez a 3 felkiáltójel azt akarja mondani: Vigyázz! El ne felejtkezzél valahogy az imáról!¹

Az imában a Szentlélek segítségét kérem. Kérem, segítse eszemet, segítse szívemet és segítse ajkamat. Segitse *eszemet*, hogy bűneim eszembe jussanak. Segitse *szívemet*, hogy bűneimet megbánhassam. Segitse *ajkamat*, hogy bűneimet őszintén megvalljam.

(*Gondolkodás.*) Ima után keresztet vetek s most arról gondolkodom, milyen bűnöket követtem el. Ezt másképp úgy mondom, hogy megvizsgálom a lelkiismeretemet.

A lelkiismeretem megvizsgálását avval kezdem, hogy visszagondolok az utolsó gyónásomra; *mikor és hogyan* végeztem azt és a feladott *elégítetelt* elvégeztem-e.²

Az *elégítetelről* itt meg kell jegyeznem: Ha valaki nem végezte el az *elégítetelt*, de a feloldozás alatt megvolt a szándéka, hogy el fogja végezni, akkor szentgyónása érvényes volt ugyan, de hanyagságával bünt követett el.

(Egyelőre föltételezem, hogy utoljára jól gyóntam. — Mit kellene tennem, ha utoljára rosszul gyóntam volna, azt majd megmondom a vége felé.)
Miután a múlt gyónásomat már tisztáztam, áttérek a bűnök kutatására, melyeket azóta elkövettem.

(*Bűn.*) Hogy bűneim eszembe jussanak, nem össze-vissza gondolkodom, hanem valamilyen rendet tartok. A legjobb azonban, mert a legbiztosabb az, ha a *tízparancsolat* és az *ötparancsolat* sorrendjében vizsgálom meg lelkiismeretemet. Ezen sorrend szerint találok a bűnöket az úgynevezett lelkítükörben. Ha ezt átolvasom, látom a lelkemet: tiszta-e, vagy piszkos. Mint az arcot a tükörben. Azért hívják lelkítükörnek.

A lelkítükört úgy használom, hogy bűnről-bűnre átolvasom. Minden bűn után kissé megállok és gondolkodom: elkövettem-e, vagy nem. Ha nem követtem el azt a bűnt, ott hagyom s tovább megyek. Ha elkövettem, megjegyzem magamnak; esetleg leírom.

(*Szám.*) Ha tudtam róla, mikor elkövettem, hogy az halálos bűn, akkor arról is gondolkodom: *hányszor* követtem el. Ha biztos számot tudok, úgy mondom majd. Ha nem tudom bizonyosan, hányszor követtem el, komolyan iparkodom összeszámlálni, *körülbelül* hányszor³ követtem el. Esetleg: hetenkint vagy hónaponként körülbelül hányszor. Ha sehogy sem tudom még ezt sem megállapítani, akkor legalább arról gondolkodom: *sokszor* követtem-e el (szokásom-e), vagy pedig csak *kevészer*.

¹ Azért imádkozom mindenekelőtt, mert ha Isten nem segít, nem fogok jó gyónást végezni. Az imát lehetőleg térdreborulva végzem, mert minél alázatosabb valaki, annál inkább meghallgatja az Isten.

² Nem kell a pontos dátumot mondanom. Rendszerint elég, ha azt mondom: pár hónappal ezelőtt, pár hét ezelőtt, a múlt héten. Inkább azt kutatom pontosabban: jól gyóntam-e, vagy talán rosszul, őszinte voltam-e és megbántam-e bűneimet vagy sem? Ezt sürgeti a vörös nyomás és a 3 felkiáltójel.

³ Ha esetleg elhibázom, nem baj. Jobban nem mondhatom, mint ahogy tudom.

(Körülmény.) Némely bűnnél olyan körülményeket is meg kell jegyez-nem, melyek a bűnt *súlyosbítják*. Ezek a *súlyosbító körülmények* kétfélék. Vagy olyanok, melyek a magában véve *bocsánatos bűnt halálos bűnné* változtatják, vagy pedig olyanok, hogy a körülmények miatt a bűnnel *több parancs* ellen véték. Pl. az *első* esetre: ha *loptam* volna, azt is meg kellene jegyez-nem, *sokat* loptam-e, vagy csak *keveset*. És ha sokat loptam volna, arról is kell gondolkoznom, *mekkora* nagyobb összegeket loptam. Mert minél többet lopott valaki, annál nagyobb a bűne. Vagy, ha *kárt* okoztam volna valakinek akarattal, azt is meg kell jegyez-nem, *nagy* volt-e a kár, vagy csak *kicsi*. És, ha nagy volt, *mekkora* a kár kerekszámában hozzávetőleg. — Példa a *második* esetre: Ha valaki apját vagy anyját verné meg, az nemcsak az *ötödik*, hanem a *negyedik* parancs ellen is vétene. Ez nem volna egyszerűen bűn, hanem kegyeletsértés is. Vagy: Ha valaki a *templomból* lopna, az nemcsak a *hetedik*, hanem az *első* parancs ellen is vétene. Nem egyszerűen csak bűn volna az, hanem *szentségtörés* is. Itt tehát a körülmény a bűnt *másfajtajú* bűnné változtatná.

* * *

(Leírás.) Hogy a bűnöket el ne felejtsem, *le* szoktam írni azokat. Nem kell okvetlenül leírni a bűnöket, még akkor sem, ha félnek, hogy felét elfelejtem. Azért van a vázlat-csoporton: „*Esetleg leírom*”

Ha leírom a bűnöket, *minden bűnt új sorral* kell kezdenem, a *számot* pedig a *sor végére* írom. Mert különben a lelkiatya néha nem tudhatja: a szám az előtte való bűnhöz tartozik-e, vagy a következőhöz.

Tanácsos egyelőre csak a bűnöket leírni szám nélkül, s a számot csak akkor írni hozzá, mikor már minden bűn le van írva.

* * *

(Hiba.) A lelkiismeret-vizsgálatnál két hibától kell őrizkednem: az egyik a *felületesség*, a másik, ennek éppen ellentétje: az *aggályosság*.

A felületes: *túlkevéssé* időt fordít rá; az aggályos: *túlsokat*. Ha sűrűbben gyógnám, mondjuk: hetenkint vagy havonkint, akkor 5—15 perc elég volna rá. De ha évenkint csak egyszer gyógnom, nem sajnállok rászánni egy órácskát. Hisz az örökkévaló boldogságot veszem meg rajta. — Ha azonban az időt lelkiismeretesen felhasználja valaki, nyugodt lehet. Abba hagyhatja a vizsgálatot még akkor is, ha fél, hátha még van valami. Mert ettől félhetek még akkor is, ha egy hétig tart a lelkiismeretvizsgálat. Ha tehát a mondott idő elmúlik, abbahagyom a lelkiismeretvizsgálatot. A többi időt inkább a bánatra fordítom. A bánatot ugyan egy pillanat alatt is felindíthatom úgy, hogy a bűnbocsánatra elegendő legyen, de a *jövőre* nézve, a javulás szempont-jából annál jobb, minél tovább bánom bűneimet.

* * *

A lelkiismeret megvizsgálását megkönnyítsem magamnak, ha mindennap *este* megvizsgálom a lelkiismeretemet és ha gyakrabban gyógnom.

Lelkitükör nélkül.

Akinek nincsen lelkitükre, annak magának kell a parancsolatokból a bűnöket kitalálnia.

Csak az a baj, hogy a parancsolatok szövegét az emberek el szokták felejteni. Kell tehát eszközt találni, mely nem oly könnyen felejtendő, és mely a parancsolatok egymásutánját legalább *értelém szerint* juttassa eszünkbe. Alkalmassnak látszik erre az, ami (a vázlatsoporton) a következő táblázaton látható. A *tíz*parancsolat két kötéblán van; az *öt*parancsolat alatta foglal helyet. A kötélblán az *Isten*-re vonatkozó parancsolatok *vörös*-sel vannak jelezve, az emberekre vonatkozók pedig fekete színnel. A 4. parancsolat első része is vörös, annak jeléül, hogy a szülőkben van valami *isteni*. Amit Isten a gyermeknek ad (életet s mindent) a szülők útján adja.

Az egyes parancsolatok tartalmát egy-egy *szóval* jelöljük. Ennek a szónak olyannak kell lenni, hogy könnyen kitalálható legyen a parancsolatokból, de viszont belőle megint könnyen kifejtessük a bűnöket. *Olyan ez a szó, mint egy-egy mag, melyet különböző fákról szedünk, és amely csirájában magában hordja annak a fának leveleit, virágjait, gyümölcsét. Azért tán a parancsolat magvának nevezhetnők.*

Ezt a szót az *első* négy parancsolatnál a római számok jegyeiből olvasom ki. Tehát *külső* jelből.

Igy: I. . . I. : *i* : *ima*

II. { II. : *n* : *név*
II. : *H* : *hiába*

III. { III. : *m* : *misével*
III. : *m* : *munka nélkül.*

IV. : I.V. : I.V. : Isten helyett valók
a szülők és előjárók.

A *következő* négy parancsolatnál az emberi *javak* adják a szót. Tehát *belső* összefüggés.

Minden embernek van teste, lelke, testi jószága és lelki jószága. Isten ezeket *sorban* védi:

az V. parancsolatban védi : a *testi* életet;

a VI. „ „ : a *lelki* életet;¹

a VII. „ „ : a *testi* jószágot;

a VIII. „ „ : a *lelki* jószágot (a becsületet).

¹ A lelki életet főleg a szemérmertlenség bűne a [parázsnaság] teszi tönkre, azért a VI. parancsolat csak ezt említi, mint főrészt, az egész helyett.

Az utolsó 2 parancsolatban *kívánságról* van szó.

Ezt a kilenc-szóból így jegyzem meg magamnak: kilenc „*ki*”-vel kezdődik; ebből eszembe jut a *kívánság*, mely szintén „*ki*”-vel kezdődik.

A X. parancsolat a IX-el *egy sorban* van. Ez eszembe juttatja, hogy itt *kívánságról* van szó.

Milyen *kívánság* van a IX-ben és milyen a X-ben?

A IX-ben *illetlen*, szemérmetlen *kívánságról* van szó. Ezt a (k)ilen(c)-szónak „*ilen*”-részéből jegyzem meg magamnak, mely az „*illetlen*”-szó első és utolsó részét foglalja magában.

A X-ben *kapzsi* *kívánságról* van szó. Ezt így jegyzem meg magamnak: *A tiz olyan, mint a tűz*: sohasem elég neki semmi, mindig kapni akar: telhetetlen, kapzsi. — Aztán: „*Tiz* *ujjával* kap utána a kapzsi.

Miért *veszedelmes* a szemérmetlen és kapzsi *kívánság*?

Mert a 9 : 6-ra billent.

A 10 pedig lopásra visz” (10 : LO).

A 9 tehát rokon a 6-tal; a 10 pedig a 7-tel.

Azért a *lelkitükörben* együtt is szerepel.

A IX. parancsolat magva tehát: kilen, ilen.

A X. „ „ pedig: tiz ujj, tűz.

Az *Anyaszentegyház* öt parancsolata így jegyezhető meg: $1 + 2 = III$. Az 1. és 2. parancsolatban ugyanaz van, mint Istennek III. parancsában. Csakhogy itt vasárnapról, ott ünnepéről van szó.

Ha a 3 számjegynek baloldali felső és alsó részét összekapcsoljuk, B-betűt nyerünk: *Bőjt*.

Ha a 4-es számjegyet felfordítom, *szék* lesz belőle. S ha a négy szót felfordítom, azaz visszafelé olvasom, *gyén* lesz belőle. *Gyén*-ből könnyen eszembe jut: a *gyón*. Mindkettő egyesítve: *gyóntatószék*.

Az 5-ben arról van szó, hogy tiltott időben ne mulassunk. (Kis gyermeknél ezt így lehet megrögzíteni: A X parancsolat Istennek *nagy* könyve. Az 5 parancsolat Istennek *kis* könyve. Neked is van *kiskönyved*: a *bizonyítványod*. „*Ha a kiskönyvben 5-öst kapsz, lesz majd otthon nemulass.*”) — — —

[Vannak aztán még *más* többé-kevésbé sikerült töredékes megjegyzési módok, de az inkább csak játékszámba megy. Pl. „*Tolvaj-kulcs (7) hét, ne bántsd a másét*” Vagy: „*Nyolc (8): szemüveghez hasonlít, szembenézni nem mer, aki házudik.*”

Vagy: V: v: ne verekedjél (mert abból származik a gyilkosság).

VI: vi: vízözön lett a hat miatt (a vízözönt az emberek paráznsága miatt bocsátotta Isten a földre).

VII: vn: venni el ne vedd, ami nem a tied.

VIII: vm: valld meg az ígazat (ne hazudjál).

Hogy a 9. és 10. parancsolatban *kívánságról* van szó, azt így jegyezhetem meg: Ha az X-et vonallal akár vízszintesen, akár függőlegesen 2 részre bontjuk, a vonal előtt és után, illetve alatta és fölött csupa *K—K* (*kívánság*) betűket kapunk. És pedig a IX első részével az I-vel: *illetlen* *kívánságot*, a X-ben a vonal előtt való K-val és vonal után való K-val: *kapzsi* *kívánság*.

A IX és X-ből még *rejtvény* alakjában is kifejtethetjük a *kívánságot*. Ha az X-et középen vízszintesen átszeljük, az X felső része *V : v*; alsó része (igaz, kissé erőltetve) *Δ : A : a*. V van tehát az *An = ván* A kilencből kölcsönkérjük a *ki* szótágot. Lesz: *k í v á n*.]

* * *

Szó volt eddig a parancsolat magvának *kitalálásáról*. Lássuk most a mag *kifejtését*, vagyis a bűnök kihámozását a magból.

A magból úgy hámozom ki a bűnöket, hogy gondolok mindenre, ami a maggal valahogy összefügg. Mi függ össze a maggal, azt a parancsolatoknál tanulom. Mennyi jut ebből valakinek eszébe, az attól függ, kinek milyen az emlékezőtehetsége. Természetes, hogy a gyöngébb tehetségnek kevesebb jut eszébe és így hiányosabban fog gyónni. De ez nem baj. Mindenki úgy gyónik, ahogy tud. Isten senkitől sem kíván lehetetlenséget.

Bánat.

(Mivolta.) 332. Bánatom akkor van, ha lelkemnek fáj, hogy vétkeztem és ha utálok azt, amit elkövettem.

(Fontossága.) A bánat a *legfontosabb* (!!!) a bűnbánat szentségében, mert ha bűneimet meg nem bánom, nem kaphatok bocsánatot Istentől. Ha pedig van bánatom (megfelelő bánatom) és már nem gyónhatom, a bánat maga is megtisztít a bűneimtől.

(Tárgya.) 333. Okvetlenül meg kell bánni minden elkövetett *halálos* bűnt, de nagyon jó, ha bocsánatos bűneimet is megbánom.

Akinek halálos bűnei nincsenek, annak okvetlenül meg kell bánnia legalább egy bocsánatos bűnét. Legjobb ilyenkor, ha az ember régi életéből csatol hozzá egy bűnt, amelyet már meggyönt, de nagyon meg tud bánni. Ilyenkor a bűnt nem kell okvetlenül megnevezni; elég ha azt mondom: „hozzácsatolom előbbi életemből mindazt, amit az I. (vagy a II., III., IV. s i. t.) parancs ellen elkövettem”.

(Ideje.) 334. Bűneimet a szentgyónás előtt, vagy legalább a *feloldozás előtt* kell megbánnom. — 335—338. *Milyen* legyen a bánatom?

(Minősége.) Hogy erre megfelelőhessek, előre kell bocsátanom egy kis történetet.

Volt 4 testvér, 2 kicsi (a, b) és 2 nagy (C, D). Egyszer mind a négyen gorombáskodtak mamájukkal. Apjuk nagyon elverte őket. Mind a négy sírni kezdett és morgott valamit. Az „a”: „Jaj, csak ne gorombáskodtam volna; úgy fáj a hátam !!!” — Péltáveréstől. Ez *félelemből* való bánat. — A „b”: „Jaj, csak ne gorombáskodtam volna; anyámnak most fájdalmat okoztam. Annyi jót tesz velem és ezt így háláltam meg. Igazán nem szép tőlem. Ez *szeretéből* való bánat. Szerette a mamáját. Megfeledkezett ugyan a szeretetről, de mikor észretért, fáj a lelkének, hogy mamáját megbántotta. — A kettő közül egyik sem gondolt Istenre. A C és D már Istenre is gondolt.

A „C”: „Jaj, csak ne gorombáskodtam volna. Isten a IV. parancsolatban parancsolja, hogy: „Atyádat és anyádat tiszteljed”. Nem tartottam meg ezt a parancsolatot: Isten engem ezért meg fog büntetni. Ez *félelemből* való bánat, bár Isten miatt. Ez a kevésbé tökéletes bánat. A „D”: „Jaj, csak ne gorombáskodtam volna: Istent, ki annyi jót tett és tesz velem és aki olyan szeretetreméltó, megbántottam”. Ez szeretetből való bánat, Isten miatt. Ez a *tökéletes* bánat.

Ilyen bánata volt *szent Péternek*, miután Jézust megtagadta és észretért. Jézus fájdalmas tekintete Péter szívébe markolt. Péter tudta, hogy Jézus megbocsát neki. Nem taszítja pokolba, amint pedig azt megérdemelte. Nem fosztja meg rangjától; nem vonja vissza ígétét, hogy az anyaszentegyház fejévé legyen. Mégis „keservesen sírt”, egyedül azért, mert az oly szeretetreméltó (ődvözítőjének oly nagy fájdalmat okozott. — Ilyen bánata volt *Mária Magdolnának* is.

A tökéletes bánatnak az a *hatása*, hogy azonnal megszerzi Istentől a bűnöknek a bocsánatát, föltéve, hogy megvan a szándékom, hogy ha lehet, meggyónom. Mert a gyónás a *rendes* eszköze a bűnbocsánatnak; a tökéletes bánat csak *rendkívüli* eszköz, mikor valaki már nem gyónhatik. Ezt a rendkívüli eszközt azért adja Isten az ő végtelen irgalmában, hogy senki saját hibáján kívül el ne kárhozzék.

Hasonlítsuk össze most a 2 kisfiúnak és a 2 nagynak a bánatát. Hogy valaki bánja a bűnét, mert kikapott miatta (mint „a”), az *természetes*, mert ez *mindenkivel* így van. Hogy valaki bánja a bűnét, mert vele szüleit megbántotta, mint „b”, az is *természetes*, mert *majdnem minden* kivel így van. Azért azt mondjuk, hogy „a”-nak és „b”-nek a bánata *természetes* bánat. — De, hogy valaki *Isten miatt* bánja meg a bűnét, az már *nem természetes*. Mert az nem minden kivel van így, hanem csak azokkal, akik szeretik Istent, vagy legalább is félnek tőle. Azért azt mondjuk, ezeknek a bánatjuk *több mint természetes*: ez már *természetfölötti*. A természetes bánatot úgyis mondhatjuk: bánat *nem Isten miatt*. A természetfölötti bánatot pedig: *bánat Isten miatt*. Ilyen bánat kell a bűnbánat szentségében. A természetes bánat nem elegendő. —

Röviden összefoglalom a mondottakat. A bűnbánat szentségében *Isten miatt* kell bánnom a bűneimet. Ezt a bánatot *természetfölötti bánatnak* nevezzük. Isten miatt *kétféle* bánattal bánhatom meg bűneimet: tökéletes és kevésbé tökéletes bánattal.

Akkor van tökéletes bánatom, ha főképen *szeretetből* bánom bűneimet, mert a végtelenül jó és szeretetreméltó Istent megbántottam. Akkor van kevésbé tökéletes bánatom, ha bűneimet leginkább *félelemből* bánom, mert Isten büntetését megérdemeltem.

Életveszélyben első gondom: felindítani magamban a szeretetből való bánatot. Ha még *gyónhatom*, akkor mindegy, akár félelemből bánom a bűneimet, akár szeretetből; a fő az, hogy *Isten miatt* bánjam a bűneimet. De, ha már nem gyónhatom, iparkodnom kell Isten iránt való szeretetből bánni bűneimet. (338.)

A szeretetből való bánatot ugyanazon szavakkal indítom fel, mint a gyónás után a bánatot. Mert amit a gyónás után rendesen mondunk, az tulajdonképpen a szeretetből való bánatnak az alakja.

De nem az a fő, hogy szavakkal fejezzem ki bánatomat, hanem hogy lelkemben is meglegyen, vagy legalább is *lelkemben* legyen meg. Ezt a bánatot azonban nem lehet majd csak úgy hirtelenében elővarázsolni. A gyakorlat teszi a mestert. Ezért, de meg azért is, mert nem tudhatom előre az életveszélyt, gyakran indítom fel magamban a szeretetből való bánatot. De lehetőleg mindennap este, mielőtt pihenőre térek, ez utolsó imája nyelvemnek és szívemnek: „Teljes szívemből bánom...”¹ Mivel azonban azt sem tudom, elértem-e az estét, azért, ha oly szerencsétlen volnék, hogy bünt követnék el rögtön, amint bűnöm tudatára ébredek, felindítom magamban a bánatot azon erős elhatározással, hogy a maga idején meggyónom bűnömet. — Boldog halálóráért mindennap imádkozom.

Életveszélyben, ismétlem, első gondom, hogy a szeretetből való bánatot felindítsam. Emellett azonban, hacsak lehetséges, *papot* is hívatok.

A feloldozással kapcsolatban akkor is megnyerem bűneim bocsánatát, hacsak Isten büntetésétől való félelem miatt bánom is meg bűneimet. Az utolsó kenet szentségének felvételére is csak így kínálkozik alkalom. Ha esetleg már nem tudnék beszélni, vagy nem bírnám a nyelvet, mellevéssel mutatom ki bánatomat.

Erősfogadás.

A bánattal szorosan összefügg az erősfogadás. A bánat a *multra* vonatkozik, az erősfogadás a *jövőre*. Akinek igazi bánata van, annak erősfogadása is van. Akinek nincsen erősfogadása, annak bánata sincsen.

(Mivolta) 341. Erősfogadásom akkor van, ha komolyan elhatározom, hogy *többé nem vétkezem s az okozott kárt jóvá teszem*.

(Tárgya.) 342. „Többé nem vétkezem” az nem azt jelenti, hogy többé semmiféle bünt el nem követek; hanem azt, hogy *legalább is halálos bünt el nem követek*. Nemcsak a halálos bünt fogom azonban kerülni, hanem annak *okát*: a *bűnr vezető alkalmat*² is. (Péter kiment onnan, ahol Krisztus megtagadására bírták.) Ha valaki halálos bünt, vagy arra vezető közeli alkalmat elhagyni nem akar, vagy az okozott súlyos kárt jóvátenni nem akarja, az érvénytelenül gyónik.

Aki *haragban* van valakivel, nem járulhat a bűnbánat szentségéhez, hacsak előbb ellenségének meg nem bocsát. Ha ellenfelem a kapott elégtétel után sem akar megbocsátani, magára vessen.

(Szavai.) 343. A bánatot és erős fogadást e *szavakkal* indíthatom fel magamban: „Ó Istenem, teljes szívemből bánom minden bűnömet, mert azokkal téged, végtelenül jó és szeretetreméltó Istenemet megbántottalak. Erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem és a bűnrevezető alkalmat elkerülöm.”

Ismétlem, erősen kell fogadnom azt is, hogy az okozott kárt, amennyire lehetséges, jóvá teszem. [Zakeus még ennél is többet tett. Azt fogadta: Ha valamiben valakit megcsaltam, négy annyit adok vissza. (Luk. 9, 8.)]

¹ Nagyon hasznos a következő is: „A keresztfához megyek, mert máshol nem lelhetek nyugodalmat lelkemnek.” Résztvevő pillantást vetek lélekben az Üdvözítőre és felsóhajtok: „Miatтам, érttem tört meg e Szív! (Bűneim miatt, üdvömrért.) Fáj a lelkemnek, hogy én is hóhérai közé állottam. Légy irgalmas Istenem, nekem, bűnösnek!”

² A bűnrevezető alkalom oly *szenély* vagy *tárgy*, mely már egyszer halálos bűnre vitt s alapos gyanum van rá, hogy arra visz, ha nem kerülöm.

Gyónás.

A bánat — rendes körülmények közt — még nem szerez bűnbocsánatot. Az Úr Jézus — mint láttuk — emberekre bízta a bűnbocsátást. (Ján. 20, 22.) Az apostolokra és az utódaikra: a püspökökre és áldozópapokra. Szükséges tehát, hogy azok valamelyikének megmondjam a bűneimet. Másszóval azt úgy mondom: kell, hogy meggyónjam a lelkiatyának.

(Mivolta) 344. Amikor (tehát) gyónom, akkor töredelmesen megvallom bűneimet a lelkiatyának, hogy azoktól feloldozzon.

(Kellékei.) 346. Bűneimet *őszintén* és *érthetően* kell meggyónnom. *Őszintén* gyónom, ha nem hazudozom a gyónásban. *Érthetően* gyónom, ha a bűnt *nevén* nevezem. Nem használok *általános* kifejezéseket. Pl. nem mondom: Rosszat tettem; vagy: Vétkeztem Isten tízparancsolata ellen; vagy: Nem szeretem Istent.

(Tárgya.) 344. Okvetlenül meg kell gyónnom *halálos* bűneimet, melyekre emlékszem.

A számot és a súlyosbító körülményeket úgy kell megmondanom, ahogy azt a lelkiismeretvizsgálásnál kifejtettem. Mellékes körülményeket nem kell fölemlíteni. Másnak a nevét el kell hallgatni.

Bocsánatos bűneimet nem vagyok köteles meggyónni, de nagyon tanácsos azokat is meggyónnom, mert így azoktól is megszabadulok.

Vannak még úgynevezett *kétes* bűnök. Ezek azok, melyekről nem tudjuk bizonyosan, hogy halálosan vétkeztünk-e velük, vagy csak bocsánatosképen. Ezeket sem kell okvetlenül meggyónnom, de tanácsos: nyugodtabb lesz a lelkem utána. Pl., ha nem tudom bizonyosan, beleegyeztem-e szemérmetlen kívánságba vagy nem, így mondhatom: Volt szemérmetlen kívánságom, de nem tudom bizonyosan, beleegyeztem-e, vagy nem.

346. A bánaton kívül a legfontosabb a gyónásban az **őszinteség**.

Aki akarattal csak egyetlenegy halálos bűnt is elhallgat a gyónásban, annak a gyónása semmit sem ér. Bűnei nincsenek megbocsátva. Sőt új bűnt követett el, még pedig halálos bűnt. Annak is egy különös fajtáját. Úgy hívjuk ezt a bűnt, hogy **szentségtörés**.

Az ilyennek nem lehet békéje, nyugta. Folyton bántja az a gondolat: Jaj, ha meghalok e bűnben, örökre elkárhozom. S aki szentségtörést szentségtörésre halmoz, szomorú annak a vége. Vagy elveszti hitét, vagy elveszti eszét, vagy elveszti életét: öngyilkos lesz.

Pedig olv egyszerű az orvosság: őszintén fel kell tárnom lelkem állapotát a lelkiatya előtt.

Csak hogy ép ezt nem akarja a gonosz lélek. Mikor vétkezik valaki, az ördög elveszi tőle a szégyent. Azt súgja: Ah, az nem olyan nagy baj! Mások is megteszik! Egyszer, az semmi! Majd meggyónhatod! s. i. t. De mikor aztán gyónni akar valaki, akkor visszaadja a szégyent százszorosan.

S hogy célt érjen, mindenféle gondolatokat támaszt a bűnösben.

Azt mondja a többi közt: „*Ne mondd meg azt a bűnt, mert a pap kibeszéli.*”

Iszonyú hazugság ez. A lelkiatvának sohasem szabad elárulnia azt, amit a szentgyónásban hallott.¹ Inkább életét kell feláldoznia, mintsem a gyónási titkot elárulnia. (Úgy mint *Nepomuki Sz. János*, inkább meghalt, de el nem árulta a királynak, mit gyónt a királyné.)

Akinél az ördög ezzel célt nem ér, ott így folytatja: „*Ne mondd meg ezt a bűnt, mert a pap megszid érte.*”

Hazugság ez is. A pap a gyóntatószékben nem szidhat, hanem ellenkezőleg, bátorítani kell a bűnöst; vigasztalni, hogy kétségbe ne essék; szelíden kell bánni a bűnösrel, mint maga az Úr Jézus bánt velük.

¹ Ha valaki másnak a gyónásából megtudott valamit, *szintén* köteles arról hallgatni.

A legeslegveszedelmesebb gondolat azonban, amivel az ördög visszatartja a bűnöst az őszinteségtől, az, hogy azt mondja neki: „*Ne mondd meg ezt a bűnt, mert hát mit fog a lelkiatya rólad gondolni.*”

Lássuk hát, mit fog a lelkiatya a bűnről gondolni. Gyónás után azt fogja róla gondolni: ez most *szent*. És ezt annál bizonyosabbra fogja venni, minél őszintébb valaki. Örül az angyalokkal. Hisz Krisztus biztosítja: „Szentűgy öröm lesz mennyben egy megtérő bűnösön, mind 99 igazon, kiknek nincs szükségük bűnbánatra.” (Luk. 15, 7.) — Gyónás előtt mi volt valaki, azon nem csodálkozik. Ismeri a lelkiatya az emberi természet gyöngeségét. Saját tapasztalásból tudja, mennyi és mily nehéz küzdelmeibe kerül az embernek, hogy el ne bukják. Tudja, mennyi külső és belső kísértésnek, csábításnak van egyik-másik ember kitéve. Óvakodni fog, hogy a bűnöst megvesse. Sz. Pál intelmét tartja szem előtt: „Aki magát állani gondolja, vigyázzon, hogy el ne essék.” (Kor. 1. 10, 12.)

Ha valaki ezek után sem merné megmondani a bűnét, menjen olyan paphoz, aki *őt nem ismeri*. Ha valakinek még ennek sincs bátorsága őszintén meggyónni, bocsássa előre: „Lelkiatya, kérem, van olyan bűnöm, amit nem merek megmondani.” Ha sikerült ezt kimondania, akkor már le van győzve a legnagyobb nehézség; utána már megmondja azt is, mi nyomja lelkiismeretét. S legjobb mindjárt legelőször ezt a terhet lerázni. A többi aztán már könnyű.

Ha azonban valaki sehogysem tudná rászánni magát arra, hogy bűnét őszintén meggyónja, annak más tanácsot nem adhatok mint, hogy halassza el egyelőre szentgyónását, míg megjön a bátorsága. Kérje buzgón Istent érte. A segítség nem fog elmaradni.

347. Aki a szentgyónásban saját hibáján kívül *elfelejtett* valamely fontos dolgot megmondani, annak a következő gyónásban meg kell azt mondania. — Fontos dolog a szentgyónásban: a halálos bűn, annak száma, vagy valamely körülmény, amely a bűnt másfajta bűnné változtatja.

* * *

Aki a szentgyónásban *szándékosan hallgatott* el halálos bűnt, annak a következő szentgyónásban azt meg kell mondania és előbbi gyónását egészen meg kell ismételnie.

349. Azt a gyónást, amelyben több gyónásomat megismételtem, egyetemes gyónásnak nevezzük.

(Szükséges.) 350. Egyetemes gyónást annak kell végezni, aki egyszer vagy többször érvénytelenül gyónt.

(Hasznos.) 351. Egyetemes gyónást *tanácsos* végezni: 1. az első szentáldozás előtt, 2. ha új életpályát kezd valaki, 3. amikor az ember halálra készül.

(Módja.) Az egyetemes gyónás elején megmondom, a lelkiatyának, hogy miért végzek egyetemes gyónást. Aki érvénytelenül gyónt, annak azt is meg kell mondania, hány gyónást végzett rosszul és hány szor áldozott utánuk. Erre elmondom, mit vétkeztem utolsó gyónásomtól és azután ismétlem előbbi érvénytelen gyónásaimat.

I. B).

Vázlatcsoport nélkül mondandó.

Gyónásra készülni és gyónni lehet könyvből vagy könyv nélkül.

Könyvből így:

(Előtte.) Veszem e füzetet, aztán veszek üres papírlapot, meg ceruzát és elvonulok lehetőleg olyan helyre, ahol senkisék háborgat.

* * *

Fellapozom e füzet 19. oldalát és elimádkozom azt az imát, melynek címe: „A Szentlélek segítségül hívása.”

Azután e füzetnek 19—20. oldalán maradok. Ott van az úgynevezett *Lelkítükör*. Abból kikeresem *bűneimet* és leírom. Azután minden bűn mellé odaírom a *számot* is, hányszor követtem el. Leírom az esetleges *súlyosbító körülményeket* is.

Ezután felindítom magamban a *bánatot*. Külsőleg e szavakkal adok kifejezést bánatomnak: „Teljes szívemből bánom...” (e füzet 20. oldalán).

Ezzel megvan az előkészület.

* * *

(Alatta.) A gyónást úgy kezdem, hogy keresztet vetek magamra és mondom: „Gyóonom a mindenható Istennek” s i. t. (e füzet 20. oldalán). A végén megmondom, mikor gyóntam *utoljára*. Azután *elszámolom a bűneimet*. Végül felindítom magamban mégegyszer a *bánatot*, s e szavakkal nyilvánítom: „Teljes szívemből bánom minden *bűnömet*” s i. t. (e füzet 20. oldalán).

Ha a lelkiatya esetleg valamit kérdez, őszintén felelek. Ezután figyelek a jótanácsokra és az *elégítéltre*.

Amikor a lelkiatya a feloldozás jeléül keresztet vet rám, én is keresztet vetek magamra.

(Utána.) A gyóntatószékből adott jelre azután odamegyek az oltárhoz. Letérdelek és elmondom a gyónás után való imádságot (e füzet 20. oldalán) s elvégzem a feladott elégítélt.

* * *

A legkényelmesebben készülök a gyónásra az úgynevezett *lelkitükör* lapból. Ez, mint a neve is mutatja, különálló lap, nincsen könyvbe kötve. Ebből úgy készülök, hogy amit el nem követtem, azt áthúzom és nem olvasom le gyónásban. Amit pedig elkövettem, azt meghagyom, odaírom a sor végére a számot, amennyiben tudom, s az át nem húzott bűnöket a számmal együtt majd leolvasom a gyónásban. Gyónás után a lapot megsemmisítem.¹

Nagyon elhibázott dolog volna, ha könyvből is így készülnék. Önmagam árulnám el bűneimet.

* * *

Bár kényelmesebb könyvből, vagy pláne lelkitükör lapból készülni gyónásra, általában ez még sem ajánlható. Még pedig azért nem, mert, aki hozzászokik segédeszköz használatára, sohasem lesz önálló. Ha esetleg nincsen lelkitükre, egyáltalában nem boldogul. Azért kivételesen csak azok használjanak lelkitükört, akik másképp nem tudnak készülni. Szokják hozzá lassacskán mindenki segédeszköz nélkül készülni a gyónásra. Lehet, hogy hiányosabb lesz a gyónás így, de az nem baj. Isten a jóakaratot nézi.

¹ De nem szemetelek vele.

Könyv nélkül így készülök a gyónásra:

(Előtte.) Veszek üres papírlapot és ceruzát. Elvonulok olyan helyre, ahol senkisémből háborgat.

Mindenekelőtt **imádkozom**: Isten segítségét kérem. Kérem Istent, segítse meg eszemet, szívemet s ajkamat. Segítse eszemet, hogy bűneim eszembe jussanak. Segítse szívemet, hogy bűneimet megbánhassam. Segítse ajkamat, hogy bűneimet őszintén meggyónjam.

Azután **megvizsgálom a lelkiismeretemet**: gondolkozom a bűneimről. És pedig úgy, hogy emlékezetembe idézem az egyes parancsolatok *magvát*. S gondolkozom lehetőleg mindenről, ami valahogy vele összefügg. A megismert bűnöket leírom. A végén hozzáírom mindegyikhez a számot. Az esetleges súlyosbító körülményeket is följegyzem. — — —

Most aztán áttérek a **bánatra**. Mégegyszer kérem az Istent, adjon nekem bánatot.

Miről elmélkedjem, azaz, miről gondolkozzam és mit szívlelek meg, azt a kereszt mutatja. A kereszt 2 gerendából áll. Az egyik függőleges, a másik vízszintes. A függőleges jelezze a *helyet*, a vízszintes az *időt*. — A függőleges felső szára (1) fölfelé mutat: a *mennyországot* elvesztettem; alsó szára (2) lefelé mutat: a *poklot* megérdemeltem. — A vízszintes egyik része (3) a *mult* időre mutat vissza: *Krisztus a keresztfán*, a másik része (4) a *jövő* időre mutat előre: *halálom óráján* hogyan kívánom majd, hogy szentül éltem legyen. Vagy ugyancsak a kereszt révén: a multban: Krisztus a keresztfán; a jövőben: Krisztus a kereszt jelével az ítéletkor: mennyország, pokol.

Nem szükséges ugyan, hogy bánatomat szavakba öntsem; de mégis megnyugtatóbb, ha belső érzelmeimnek külsőleg is kifejezést adok; azért szent rémülettel mellemet verdesem s szívből felsóhajtok ilyen vagy hasonló szavakkal: „Teljes szívemből...” vagy: „Légy irgalmas, Isten nekem, szegény bűnösnek.” „Elismerem, hogy háladatlan gyermeked vagyok.” „Fáj a lelkemnek, hogy megbántottalak. Erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem.”

Miután a bánatot teindítottam magamban, bizva Jézus Krisztus érdemeiben s Isten végtelen irgalmában, eloszlatom lelkem szomorúságát és már előre örülök, hogy lelkem nemsokára tiszta lesz, mint egy szenté.

* * *

(Alatta.) A **gyónást** úgy kezdem, hogy keresztet vetek magamra és mondom: *Gyónom a mindenható Istennek és Isten helyett neked, lelkiatyám...* A végén megmondom, mikor gyóntam *utoljára*. Azután elsorolom *bűneimet*.

Végül felindítom magamban mégegyszer a **bánatot** és **erősfogadást** s szavakkal is nyilvánítom: „Teljes szívemből bánom...” vagy ahogy a szívem diktálja.

Ha a lelkiatya esetleg valamit kérdez, őszintén felelek. Azután figyelek a jótanácsokra és az **elégtételre**.

Amikor a lelkiatya a feloldozás jelül keresztet vet rám, én is keresztet vetek magamra.

(Utána.) A gyóntatószéktől aztán odamegyek az oltárhoz. Letérdelek s hálás szívvel mondok köszönetet Istennek, hogy bűneimet megbocsátotta.

Elvégzem a feladott **elégtételt**.

Boldog szívvel térek haza azon tudatban, hogy ismét Isten gyermeke és a mennyország örököse vagyok. Minden igyekezettel azon leszek, hogy jószágos Atyámat többé meg ne bántsam s büntető ostorát többé magamra ki ne hívjam.

Ha valaki képtelen így készülni és gyónni s könyve nincs, az készületül gondoljon a különböző *helyekre*, ahol megfordult. A helyről a bűn is eszébe jut, mit ott elkövetett. Ami így eszébe jut, azt mondja meg a lelkiatyának. Azután pedig mondja: Lelkiatya, kérem, legyen szíves kérdezni, mert én nem tudok gyónni.

(Gyónáshoz való segédeszköz¹)

A Szentlélek segítségül hívása.

Mennyei Atyám! Szent Fiad, Jézus Krisztus érdemei által küldd el nekem a Szentlelket. Szentlélek Uristen! Segítsd *eszemet*, hogy bűneim eszembe jussanak; segítsd *szívemet*, hogy bűneimet megbánhassam; segítsd *ajkaimat*, hogy bűneimet őszintén meggyónhassam.

A lelkiismeret megvizsgálása.

Utoljára gyóntam:

Elfelejtettem a múlt gyónásban megmondani, hogy

Van régebbi nagy bűnöm, amit még sohasem gyóntam meg őszintén: mindig szándékosan elhallgattam.

És pedig azt, hogy

Elhallgattam gyónásban.

Aldoztam szentségtörőleg-szer.

Utolsó őszinte gyónásom óta ezeket a bűnöket követtem el:

	Hányszor		Hányszor
Imát mulasztottam		Templomban beszélgettem, nevetgéltem	
Hallgattam szándékosan vallásommal ellenkező dolgokat		Vasárnap, ünnepen égető szükség nélkül tiltott munkát végeztem	
Olvastam vallásommal ellenkező dolgokat		Nem fogadtam szót apámnak, anyámnak, tanárainknak, mestereimnek, segédeknek	
Beszéltem vallásommal ellenkező dolgokat		Gorombáskodtam velük	
Szent dologból tréfát űztem ...		Durván bántam másokkal	
Papot csúfoltam		Haragra ingereltem másokat ...	
Gyáva voltam hitemet megvallani		Gyűlölködtem	
Bűneimmel dicsekedtem		Megsebesítettem valakit akarattal	
Káromkodtam		Oka voltam, hogy emberi élet pusztult	
Átkozódtam		Életemet szükség nélkül nagy veszedelemnek tettem ki	
Mondtam „Isten bizony” hazugságra		Állatot nagyon kínoztam	
Mondtam „Isten bizony” igazra		Szemérmetlen dologról bűnös akarattal gondolkodtam	
Szentmisét mulasztottam a magam hibájából		Szemérmetlen dologról beszéltem	
Mást visszatartottam a szentmisétől		Szemérmetlen dolgot olvastam	
A szentmiséről elkéstem a magam hibájából		Szemérmetlen dolgot bűnös akarattal nézegettem, mutogattam ..	
Felajánlás után jöttem		Szemérmetlen módon öltözködtem	
Nem vártam meg a mise végét		Szemérmetlenül bántam magammal	
Aldozás előtt mentem el			

¹ Kisebb gyermekek számára külön lelkitükör kapható.

	Hányszor		Hányszor
Bántalmaztam mást szemérmetlenül		A kárt, amit okoztam, kerek számmal kitehet egyenkint	P
Engedtem magamat szemérmetlenül bántalmazni		(Tőlem telhetőleg jóvá fogom tenni.)	P
Ocsmány dalokat énekeltem ...		Amit találtam, nem adtam vissza, pedig tudhattam volna, hogy kité és sokat ért	P
Loptam keveset		A vissza nem adott talált tárgyak értéke egyenkint megközelítőleg	P
Loptam sokat		Hazudtam	
Nagyobb összegeket loptam ilyen értékben P P		Hazugsággal nagy kárt okoztam másnak	
(Vissza fogom téríteni, amint lehet.)		Az a nagy kár az volt, hogy	
Csaltam kevéssel		(Tőlem telhetőleg jóvá fogom tenni.)	
Csaltam sokkal		Ráfogtam másra nagy rosszat (Vissza fogom vonni rágalmamot.)	
Nagyobb csalásokat követtem el, körülbelül ilyen értékben P P		Pénteken, vagy más bőjti napon húst ettem akkor is, mikor másval is jóllakhattam volna	
(Vissza fogom téríteni, amint lehet.)		Ezenkívül:	
A vállalt munkaidőt kissé megrövidítettem			
A vállalt munkaidőt nagyon megrövidítettem			
(Iparkodni fogok azt pótolni.)			
Nagy kárt okoztam valakinek akarattal			

Bánat és erősfogadás. (Olvasd el és szívleld meg a bánat indító okait a 22. old.)

„Istenem! Teljes szívemből bánom minden bűnömöt, mert azokkal Téged, végtelenül jó és szeretetreméltó Istenemet megbántottalak. Erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem és a bűnre vezető alkalmakat elkerülöm.

Gyónás †

Gyónom a mindenható Istennek és Isten helyett neked, lelkiatyám, hogy utolsó gyónásom óta ezeket a bűnöket követtem el. Utoljára gyóntam

Bűneim ezek:

Teljes szívemből bánom minden bűnömöt, mert ezekkel a végtelenül jó és szeretetreméltó Istent megbántottam.

Erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem és a bűnre vezető alkalmakat elkerülöm. Kérek üdvös elégtételt és feloldozást.

Hálaadás.

„Istenem, hálás szívvel mondok Neked köszönetet, hogy bűneimet megbocsátottad. Oh, mily boldog vagyok, hogy ismét gyermekedé fogadtál. Minden igyekezettel azon leszek, hogy Téged, jószágos Atyámat, többé meg ne bántsalak. Oh, segíts, hogy elhatározott feltételemet megtarthassam a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Amen.”

Elégtétel.¹

„Miattam — Érettem!

† Bűneim miatt, üdvömrért tört meg e Szív!”

¹ Hasonló lelkitükör külön lenyomatban is kapható a szerzőnél.

Külső teendők a gyónásban.

(Vázlatcsoportról.)

352. A szentgyónást úgy kezdem meg, hogy keresztet vetek magamra és mondom: „*Gyónom a mindenható Istennek és Isten helyett neked lelkiatyám, hogy utolsó gyónásomtól (kiskorom ó) fogva ezeket a bűnöket követtem el. Utoljára... gyóntam.*”

A bevezető szavak végén megmondom, hogy mikor gyóntam utoljára, azután elmondom *bűneimet.*

353. Miután bűneimet meggyóntam, ezt kell mondanom: „*Teljes szívemből bánom minden bűnömet, mert azokkal a végtelenül jó és szeretetreméltó Istent megbántottam; erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem és a bűnre vezető alkalmat elkerülöm. Kérek üdvös elégtételt és fölloldozást.*”

* * *

354. A lelkiatya a szentgyónás végén alkalmas intés után *elégtételt* ad föl a gyónónak azután *fölloldozza* őt bűneitől.

A lelkiatya imádságot, vagy más jó cselekedetet ad föl nekünk *elégtétel* gyanánt.

356. A lelkiatya avégett ad föl *elégtételt*, hogy Isten az ideigtartó büntetéseknek legalább egy részét elengedje nekünk, amikor a föladott jöcselekményeket elvégezzük.

Ha nem bírjuk azt elvégezni, amit a lelkiatya fölad, más *elégtételt* kérhetünk tőle.

A fölloldozáskor a pap *keresztet vet* a gyónóra és *e szavakat* mondja: „Fölloldozlak bűneidtől az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében. Amen”.

A gyónó a fölloldozáskor keresztet vet magára és akkor távozik el, amikor a lelkiatya jellel vagy szóval elbocsátja. —

(Ha a lelkiatya *megtagadja* vagy *elhalasztja* a fölloldozást, akkor a gyónónak alázatosan meg kell ebben nyugodnia és megtennie azt, ami élete megjavítására és a fölloldozás elnyerésére szükséges, azután a kijelölt időben ismét meg kell jelennie a szentgyónásra.)

* * *

355. A szentgyónás után: 1. *hálát* kell adnom Istennek, hogy bűneimet megbocsátotta 2. el kell végeznem a lelkiatyától föladott *elégtételt.*

Ha valaki *nem végzi* el az *elégtételt*, de fölloldozás előtt *megvolt* az a *szándéka*, hogy el fogja végezni, akkor szentgyónása *érvényes* ugyan, de vétkezik és Istennek sok kegyelmétől fosztja meg magát.

Az *elégtételt* halasztás nélkül és pontosan végzem el, úgy, mint a lelkiatya rendelkez; sőt nem elégszem meg azzal, amit szigorúan el kell végeznem, hanem önként vállalom magamra bűnbánati cselekményeket és különösen a jó Istentől rámküldött szenvedéseket ajánlom föl bűneimért *elégtétel* gyanánt.

* * *

A bánat indítóokai.¹

Hallottátok, Kedves Olv., hogy a bűnbánat szentségében legfontosabb: a *bánat*.

A bánatnál meg a legfontosabb az, hogy ne csak ajkunk mozogjon, nyelvünk peregjen, hanem a *lelkünkben* is meglegyen a bánat, vagy legalább is a lelkünkben legyen meg.

Arról lesz ma szó, *mit tegyünk*, hogy lelkünkben is legyen bánatunk.

Mivel ettől függ elsősorban bűneink bocsánata, azért nagyon figyeljete minden szavamra; figyeljetek úgy, mint soha eddig.

* * *

(*Ima.*) A bánat Isten ajándéka. Azért mindenekelőtt kérnünk kell Istent érte. Gondolja magában mindegyiktek, amit én most mondok: „Istenem, adj nekem bánatot.” „Mennyei Atyám, Jézus Krisztus, sz. Fiad érdemei által küldd el a Szent-lelket, ki bánatra hangolja lelkemet.”

Vagy, ha azt elfelejtitek, máskor, amikor magatok akartok bánatot indítani magatokban, szívből fohászkodva legalább ezt mondjátok: „Istenem, adj nekem bánatot.”

Ha őszinte a kérésünk, Isten meg fogja adni a bánatot, ha a magunk részéről megfontoljuk a bánat indítóokait.

(*Elmélkedés.*) Gondoljuk el, hogy Isten a mi legjobbakaratú barátunk; mi magunk pedig, ha vétkezünk, önmagunknak legnagyobb ellenségei vagyunk.

Azt mondom tehát először: Isten a mi legjobbakaratú barátunk.

Isten jóakarátát irántunk az ő jótéteményeiből ismerjük meg.

Isten jótéteményeit mind elsorolni lehetetlen. Csak azokat fogjuk vizsgálni, melyek leginkább szembeötlők, szinte kézzelfoghatók.

Isten jótéteményeit élvezzük mint emberek, keresztények és mint katolikusok.

Mint emberek Isten jótéteményeit élvezzük bennünk és kívülünk.

Bennünk a lélekben és a testben.

A lélekben itt a földön a legdrágább természetes kincs: a józan ész.

A legszerencsétlenebb emberek azok, kik elvesztik eszük használatát, kik megbolondulnak. Ezek a szegények rosszabbul vannak, mint a vadállatok. Mert a vadállatok másokat ugyan bántalmaznak, de önmagukat nem bántják. Az örültek, a tébolyodottak ellenben nemcsak másokra veszedelmesek, hanem akárhányszor önmagukra is: megcsonkítják, sőt megölik magukat. Ép azért az ilyen szerencsétleneket intézetekbe (Lipótmezőre) szállítják s ott éjjel-nappal felügyelet alatt tartják, hogy valahogy kárt ne tegyenek magukban vagy másokban. — Ha tehát az örültség a legnagyobb szerencsétlenség a világon, akkor viszont a legdrágább kincs: a józan ész.

Nekünk, hála Istennek, megvan ez a drága kincsünk.

De nem tudom, kedves Olv., van-e közöttetek csak egy is, aki ezt a drága kincset életében csak egyszer is megköszönte Istennek. Azt hiszem, egy sincs. Nem gonoszságból mulasztottátok el, hanem feledékenységéből.

Az azonban már nagyon valószínűen előfordult, hogy ezt a drága kincset az ajándékozó megbántására használtátok. Valahányszor tudva és akarva olyanokról gondolkodtatok, mikről nem lett volna szabad. Valahányszor szemérmetlen vagy vallásellenes gondolatban gyönyörködtek.

Ha valaki a kapott ajándékot meg nem köszöni, az magában véve is már hálátlanság. Ha pedig valaki az ajándékot arra használja, hogy vele az ajándékozót megbántsa, az a legnagyobb gorombaság. Ily gorombasággal viseltetett Isten iránt az, ki eszével visszaélt. — Istenem, ha Isten az első megbántás után elvette volna az Őt sértő eszének használatát, óh borzalom, már ő is az élőhalottak közé tartoznék. — Nem vette el; meghagyta. Pedig egyiktek-másiktok hányszor megérdemelte volna már!...

Ugyebár mindegyiktek szeretné, ha nem élt volna vissza ezzel a drága kincessel s sajnálja, hogy visszaélt vele, s többet nem akar visszaélni?

¹ Kisebb gyermekek számára külön „indítóokok” kaphatók.

Épígy vagyunk a többi jótéteményekkel.

Testünkben a legdrágább kincs: a szem. Nagyon szerencsétlen, aki elvesztette szemevilágát. Nem látja atyját, anyját, testvéreit stb., kiket szeret; nem látja a szép virágokat, madarakat, gyönyörű tájakat, festményeket. Örökös sötétség borong körülötte. Hiába gyujtanak neki világot, hiába süt a nap. Mily szomorú látvány egy vak, amint kezével, botjával tapogatódzik, helyes úton jár-e.

Mennyire szerencsétlen a vak, azt csak az tudja mondani, aki valamikor látott és aztán elvesztette szemevilágát. Ismertem egy igen gazdag nőt, aki megvakult. Mindig azt hangoztatta: „Nincs nyomorultabb teremtese az Istennek, mint én vagyok”. Pedig sok pénze volt; csak nem látott. — Egy úr maga mesélte nekem, hogy hirtelen megvakult; szerencséire csak egy órára. Ő azonban azt hitte, most már soha többé nem fog látni s ez a gondolat annyira kétségbeejtette, hogy fegyvert kért a feleségétől, hogy fejelője magát. Az persze inkább elrejtette a fegyvert. — Ezt csak azért említem, hogy lássátok, mennyire szerencsétlen a vak.

De szemünk világánál is úgy vagyunk, mint eszünkkel. Még nem köszöntétek meg, de nagyon valószínű, hogy már arra használtátok, hogy vele az ajándékozót megbántátok; valahányszor akarattal olyanokat nézegettetek vagy olvasgattatok miket nem lett volna szabad, mert veszedelmes. Valahányszor istentelen, vallásunkat gyalázó vagy szemérmetsértő könyveket, újságokat, füzeteket olvastatok; valahányszor szemérmetlen képekben, szobrokban, dolgokban gyönyörködtek. Itt is felsőhajthat egyiktek-másiktok: „Istenem, ha az első bűn után, melyet szememmel elkövettem, elvetted volna látásomat, már én is vak volnék! De nem vetted el. Pedig hány-szor megérdemeltem, hogy elveszed!”

Egy lakatoslegény az inassal sírdíszítő rácsozatot akart kőalapba erősíteni. Tiszta volt az idő, csak kis felhőcske lebegett fejük felett. A legény ólmot olvasztott. Egyszerre csak pár csepp a felhőből a megolvasztott ólom közé esett. Az ólom szétfröccsent, elégette a legény arcát, megsértette szemeit, úgy hogy elvesztette szemevilágát. A szegény legény sokszor felsőhajthatott életében: „Oh Istenem, sokszor megbántottalak szememmel, megérdemeltem sorsomat; de még az egyszer légy nekem irgalmas, soha többé meg nem bántalak.” De hiába, késő volt, Isten nem hallgatta meg imáját.

Mi ne várjunk, míg Isten büntetése ér bennünket, hanem már most mondja mind-egyiktek, akit illet: „Istenem, szeretném, ha soha vissza nem éltem volna szememmel; fáj a lelkemnek, hogy téged, az oly jószágos és annyiszor irgalmas Istenemet, megbántottalak. Köszönöm, hogy eddig érdemem szerint nem büntettél; erősen fölteszem, hogy szemeimet soha többé rosszra használni nem fogom.”

Nem oly igen nagy dolog, mint a látás, de mégis nagy kincsünk a hallás is.

Szerencsétlen a süket is. Nem hallja az ének, a zene édes dallamát, a madarak gyönyörű énekét; nem hallja apja-anyja intését, jótanácsait; nem hallja tanítójának oktatását s azért mindenben elmarad. S ha valaki süket volt születésétől fogva, az néma is marad, mert nem hallván a szavakat, nem tudja utána mondani. Ha már szerencsétlen a süket is, mennyivel inkább szánandó a süket-néma. Nem tud panaszkodni; minden fájdalmát magában hordja. Nem tudja megmondani, legfőlőbb tökéletlen jegyekkel, mit akar, mit szeretne. Nem tudja közölni gondolatait, terveit, tapasztalatait. Mi, hála Istennek, nem tartozunk ezen szerencsétlenek közé. Van hallásunk és tudunk beszélni.

Ezt sem köszöntétek meg Istennek; hej, de hány-szor bántotta meg egyiktek-másiktok. Őt épen ezzel. Valahányszor — nem kényszerűségből, hanem — örömet hallgattatok oly beszédeket, amelyek Istent vagy vallásunkat gyalázták, vagy a szemérmeset sértették. Valahányszor magatok beszéltek olyanokat, miket nem lett volna szabad. Valahányszor Isten ellen vagy vallásunk ellen beszéltek. Valahányszor kezesztetésből, szent szavakból vagy más szent dolgokból tréfát űztetek. Valahányszor káromkodtatok: Istent, Jézus Krisztust, Szűz Máriát, a Szentséget szidtatok. Valahányszor átkozódtatok. Valahányszor „Isten bizony”-t mondtatok talán még hazugságra is. Valahányszor szüleitekkel feleseltetek, anyáttal gorombáskodtatok. Valahányszor szemérmetlen dolgokról beszélgettetek. Valahányszor hazudtatok; talán mást rágalmaztatok és így tovább.

„Istenem, ha az első bűn után, mit fülemmel vagy számmal elkövettem, elvetted volna hallásomat és beszélőképességemet, már rég süket és néma volnék. Isten nem vette el. Pedig hány-szor érdemeltem, hogy elveszítsem. Szeretném, ha nem éltem volna vissza e jótéteménnyel: fáj a lelkemnek, hogy azt a jó, annyiszor irgalmas Istent megbántottam. Erősen fölteszem, többé rosszra fületem-számat használni nem fogom.” — Ismételheti, akit illet.

Nem utolsó ajándéka Istennek az sem, hogy van ép *kezünk-lábunk*. Nem vagyunk *bénák*, sem *sánták*.

Az elemi iskolában volt egy társam, akinek megvolt mind a két keze, de nem tudta használni; mintha gummiból valók lettek volna; nem tudta még mozgatni sem őket. Eljött az iskolába, hogy valamit lásson és halljon, de írni nem tudott. Úgy kellett szegényt öltöztetni, de még etetni is. Szüleinek a terhére volt.

És hogy a szegény sánták mire vannak kárhóztatva, azt látjuk a koldusokban, akik úton-útfélen ünek a földön vagy tolokocsiban s kezüket alamizsnáért nyújtogatják.

Igy volnánk mi is másoknak a terhére s szánalmára, koldulásra utalva, ha ép *kezünk-lábunk* nem volna.

Meggondoltátok ezt már, kedves Olvasóim? Úgy-e nem?

Talán egyiktek sem köszönte meg ezeket a jótéteményeket sem, de az már több, mint valosínus, soknál közületek megtörtént, hogy velük a Jótévőt megbántotta, valahányszor kezeit-lábait arra használta, mire nem lett volna szabad. Valahányszor idegen jóság után nyúlt; valahányszor talán mást megsebesített és így tovább. Valahányszor elkerülte a templomot s a vasárnapi és ünnepnap i szentmise helyett másfelé csavargott; talán olyan helyre is, ahová nem lett volna szabad mennie.

Megint csak újra elmondhatja, akit illet, amit előbb hallottunk:

„Istenem, ha az első bűn után, mit kezemmel-lábammal elkövettem, megbüntetéssel volna, már most én is béna-sánta, másoknak a terhére volnék. Megkegyeimeztél. Köszönöm jószágodat. Szeretném, ha nem vétkeztem volna. Sajnálom, hogy Téged, oly jó és irgalmas Istenemet, megbántottalak. Többé nem akarok visszaélni jótéteményeddel.”

Amiket eddig mondtam, azok a jótétemények **bennünk** vannak. Ezenkívül megbecsülhetetlenek azok a jótétemények, amelyek **kívülünk** léteznek.

Nincsen pillanat, hogy Isten jótéteményeit ne élveznők. Valahányszor *lélekzetet* veszünk, mindannyiszor Isten jótéteményeit élvezzük; mert ha Isten csak egy percre is elvonná tőlünk a *levegőt*, nyomban megfulladnánk.

Valahányszor *eszünk*, vagy *iszunk*, mindannyiszor Isten jótéteményeit élvezzük; mert ha Isten a földnek nem adna termékenységet, ha nem küldene áldásos esőt semmi sem teremne: mind éhen-szomjan halnánk.

Valahányszor a *napsugárban* gyönyörködünk, Isten jótéteményeit élvezzük; mert ha Isten elvenné tőlünk a nap fenyét és meleget, sötétség borúna ránk és jéggé fagynánk valamennyien.

— — —

Ezeket a jótéteményeket, melyeket elsoroltam, élvezzük, nem egy óráig, nem egy napig; hanem amióta élünk, mindeddig. Isten meghagyta nekünk akkor is, mikor pedig megérdemeltük volna, hogy elvegye tőlünk.

S e jótéteményeket a jövőben is akarja adni; általában meghagyja nekünk mindaddig, míg az Ő szent akaratának úgy tetszik, hogy kiszólitson bennünket e világból és számonkérje tőlünk jótéteményeit, hogyan használtuk föl azokat életünkben.

S ha sikerül a számadás, jutalmul meg akarja adni a *legeslegnagyobb jótéteményt*, melyről szent Pál azt mondja: „Szem nem látta, fül nem hallotta, sem az ember szívébe nem hatott, amit Isten azoknak készített, akik Őt szeretik.” És ezt a kimondhatatlan boldogságot *örökre* szánta nekünk, hogy élvezzük örökkön-örökké.

Ezt köszönjük Istennek: mint **emberek**.

Lássuk most, mit köszönünk Istennek, mint *keresztények*.

Szent hitünk azt tanítja, hogy a minden képzeletet fölülmúló, soha meg nem szűnő mennyei boldogságot az emberiség a bűn által elvesztette; még pedig úgy elvesztette, hogy azt önerejéből soha visszaszerezni nem tudta volna. Mert minél nagyobb annak méltósága, akit megbántunk, annál nagyobb a sérelem; mivel pedig méltóságra Isten összehasonlíthatatlanul nagyobb az embernél, az Ő megbántása oly nagy sérelem, hogy azt az ember jóvá nem tehetné, csak Isten maga tehetné jóvá. De Isten, mint Isten sem nem szenvedhetett, sem meg nem halhatott. Azért találta ki szeretetében és irgalmában azt a csodálatos titkot, amelyet „megtestesülés” titkának mondunk, mely szerint a második Isteni személy, a Fiú-Isten emberré lett, hogy érettünk szenvedhessen és meghalasson.¹ És mivel szenvedni akart, megaláztatását, szenvedését mindjárt születésénél kezdte.

Eltérte, hogy *világrajöttekor* minden háztól elutasítsák, sehol be ne fogadják. Eljött, hogy a mennyországot megnyissa az összes emberek számára s neki egy ember sem nyitotta meg lakása ajtaját. Mintegy száműzve az emberek közül, a legalantasabb helyen, barmok között, istállóban jött a világra.

Egész *élete* szegénység volt. Joggal mondotta magáról: „A rókáknak barlangjaik vannak és az égi madaraknak fészkeik; az ember Fiának pedig nincs hová fejét lehajtsa.” (Máté 8. 20.)

Halála pedig a keresztfán a legfájdalmasabb, a legkínosabb, legcsúfosabb, leggyalázatosabb, ami csak elképzelhető.

És mikor már kinszenvedése és halála által visszaszerezte nekünk a jogot a mennyországhoz, feltámadása után csak kettőt kívánt tőlünk: „Aki hiszen és megkeresztelkedik, üdvözülni; aki pedig nem hiszen, elkárhozik.” (Márk, 16. 16.) Tehát azt kívánja, hogy higgyünk benne és megkeresztelkedjünk. Mi meg vagyunk kereszttel és hiszünk az Ur Jézusban. Nem a mi érdemünk. Isten az Ő irántunk való szeretetében nem engedte, hogy pogány vagy zsidó szülöktől származzunk, hanem keresztényektől, kiknek volt rá gondjuk, hogy megkereszteltessünk és Krisztus hitére taníttassunk.

Ezt köszönjük Istennek, mint *keresztények*.

De mit érne keresztényeknek lennünk, ha nem volnánk katolikus keresztények. Mit érne nekünk a jog a mennyországhoz, ha ezt a jogot halálos bűn által elvesztettük s nem volna eszközünk, amellyel az elvesztett jogot újra visszaszerezeshessük. Ez az eszköz a *szentgyónás*. Ezt köszönjük Istennek, mint *katolikusok* (A katolikus vallás egyéb áldásairól nem is szólna, mert a gyónás jótetménye maga is megfelel célunknak.) — — —

* * *

Eddig azt láttuk, hogy Isten a mi legjobbakaratú barátunk. Ezzel szemben azt mondom, hogy *mi magunk, ha vétkezünk, legnagyobb ellenségei vagyunk önmagunknak*. Mert, míg Isten ideig- és örökkévaló életet ad és adni akar, addig önmagunk, ha vétkezünk, földi és örökkévaló életünk ellen törünk.

1. Ha a földön *féreg* mászik, rátíporunk, semmi sem marad belőle, mint egy vonás; az ember azt sem tudhatja belőle, mi volt előbb. Ezt tehetjük, mert a féreghez képest mi összehasonlíthatatlanul hatalmasabbak vagyunk.

Ilyen *férgek* vagyunk mi Istenhez képest. Isten minden pillanatban összetíporhat, összezúzhat bennünket. S mi mégis azt mertük mondani ennek a hatalmas Istennek, mikor vétkeztünk: „Isten, Te nekem nem parancsolsz; én Neked nem szolgállok; én úgy teszek, ahogy nekem tetszik.” — Azt fogjátok sokan mondani: „Én ezt sohasem mondtam.” Igaz, nem mondtad szóval, de mondtad cselekedettel. Mert valahányszor áthágod Isten parancsát, annyi, mintha azt mondanád: „Én tudom, hogy azt az Isten parancsolja vagy tiltja, de én bíz' azzal nem törődöm.”

Óh, k. Olv., ha Isten mindjárt az első bűn után mutatta volna hatalmát, hol volnánk most?!

Adjunk hálát Istennek, hogy eddig nem éreztette velünk hatalmát; s óvakodjunk ezentúl, hogy Istent vakmerően ki ne hívjuk hatalmának megmutatására.

¹ „Úgy szerette Isten a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adá” — mondja maga Jézus. (Ján. 3. 16.)

2. Valahányszor halálos bünt követ el valaki, önként *lemond a mennyországról*, vagy legalább is kétségessé teszi annak elnyerését. Mert igaz, hogy meggyónhatja bűnét, de hátha hirtelen meghal, vagy Isten nem adja meg neki a bánat kegyelmét?

3. Azt olvastam egy emlékkönyvben: „El ne feledd: Esztelenség, dörébb nincsen, mint od'adni örök üdvét, múltó kincsen.” Csak egy esztelenség van ennél is nagyobb, mert ez az esztelenség netovábbja s ez az, hogy aki halálos bünt követ el, önként *választja a pokol örök kínjait*. Mintha azt mondaná: Tudom, ha ezt a bünt elkövetem s meghalok benne, ha nem tudom töredelmesen meggyónni, a pokolba kerülök; de nem bánom, mégis megteszem.

Ó, adjanak hálát Istennek, kiket illet, hogy e lemondást Isten végérvényesen el nem fogadta és a választást helyben nem hagyta, mert akkor örökre átkoznák már útált létüket.

Láttuk tehát, k. Olv., mennyi jót köszönhetünk Istennek, mint embernek, mint kereszténynek s katolikusok. S láttuk, mily esztelenséget követtünk el, amikor vétkezünk.

Ha elgondoljuk azt a sok jót, amit Isten velünk tett, tesz és tenni akar; másrészt elgondoljuk azt a sok rosszat, amit mi Ellene elkövettünk, be kell vallanunk, hogy háládatlan gyermekei és esztelen fiai vagyunk Istennek, s törődött szívvel fel kell kiáltanunk a tékozló fiúval: „Atyám, vétkeztem (az Ég ellen és) Teellened; már nem vagyok méltó, hogy fiadnak neveztessem, csak béreseid közé fogadj be engem. (Luk. 15. 18.) Nem leszek többé hálátlan soha örökké.”

* * *

Befejezésül gondoljunk életünk *utolsó órájára*. Mikor lesz az, hol lesz, azt nem tudjuk. De képzeljük el, mintha most volna. Gondolja mindegyiktek, hogy itt a terem nem tanterem, hanem betegszoba; nem sokan vagyunk benne, hanem kiki egyedül; nem ül, hanem fekszik halálos betegségben. Bejön az orvos, megvizsgál, némán fejét csóválja s komoly arccal kimegy és az ajtót félig nyitva felejtve a künn aggódva várakozóknak azt mondja: „Egy-két óra még s a szegény beteg kiszenvedett”.

S ezt mi hallanók s tudnók, hogy nekünk szól! Bizonyára hideg borzalom futna végig egész valónkon. Sürgősen papot hívatnánk. S addig is, míg megjön a gyóntató, ugyan mi volna az a szó, amely ajkunkra tölülne. Azt hiszem, nem tévedek, hogy ilyenformán rimázkodnánk: „Óh szörnyűség, már csak egy-két óráig éljek. Egy-két óra múlva menjek az örökkévalóságba, hogy ott elvegyem jutalmam vagy büntetésem. Istenem, mi várhat rám odaát, mikor jót oly keveset cselekedtem életemben, bűnöm meg annyi, mint a tenger fővénye! Oh csak még az egyszer légy irgalmas, édes Istenem! Bocsásd meg bűneimet, szívből bánom azokat; engedd, hogy őszintén meggyónhassam azokat. Azután adj még nekem időt, hogy javulási szándékomat bebizonyíthassam. Adj nekem még legalább fél esztendő, hogy a mulasztásaimat csak némileg is helyrehozzam. Úgy akarok élni ezentúl, mint egy szent, mint egy angyal. Halálos bünt nem tennék többé, inkább meghalok. A bocsánandó bűnöket is, amennyire tölem telik, kerülni fogom. Csak még az egyszer légy nekem irgalmas, Istenem!

De, hála Istennek, még nem vagyunk ennyire. Több van még, mint egy-két óránk; talán több, mint egy-két esztendőnk. De amit akkor igérnénk, mikor rimázkodni kellene az életért, ígérjük most, midőn kérni sem kell: „Halálos bünt többet el nem követek, inkább meghalok; a bocsánatos bűnöket is, amennyire csak lehet, kerülni fogom. Amen.”

Bánatindítás.¹

- E l m é l k e d e m arról, hogy
 a) *Isten* nekem legnagyobb jóakaróm.
 b) *Én* magamnak, ha vétkezem, legnagyobb r o s s z a k a r ó j a vagyok.

a) *Isten* nekem legnagyobb j ó a k a r ó m.

Jóakarátát mutatják jótéteményei.

Isten jótéteményeit élvezem,

mint ember, mint keresztény és mint katolikus.

Mint ember: bennem és kívülem.

Bennem: a lelkemben és a testemben.

A lelkemben: az ész Istennek a jótéteménye.

A testemben: a szem, a fül, a nyelv; ép kéz-láb.

Kívülem: levegő, étel-ital, napsugár.

Ha a jótéteményeket jól felhasználom, jutalmul halálom után megadja nekem Isten a legeslegnagyobb jót a mennyországban, mely örökkön-örökké fog tartani.

Ezt köszönöm Istennek, mint ember. —

Az örök boldogságot azonban az emberiség a bűn által elvesztette.

És pedig úgy, hogy csak Isten tudta azt visszaszerezni.

Azért találta ki Isten az Ő végtelen szeretetében a „megtestesülés” és „megváltás” titkát.

A Fiú-Isten emberré lett;

és a keresztfán a legfájdalmasabb, legcsúfosabb, leggyalázatosabb halállal megváltott bennünket. A jogot a mennyországhoz visszaszerezte.

Tőlünk csak kettőt kívánt:

„Aki hiszen és megkeresztelkedik, üdvözülni.” (Márk 16, 16.)

Meg vagyok keresztelve, hiszek Jézusban.

Nem az én érdemem. Isten kegyelme.

Ezt köszönöm Istennek, mint keresztény. —

De mit érne a jog a mennyországhoz,

ha ezt a jogot esetleg halálos bűnnel elvesztettem

s nem volna eszközöm az elvesztett jogot újra visszaszerezni.

Ez az eszköz: a szentgyónás.

Ezt köszönöm Istennek, mint katolikus. —

(A katolikus vallás egyéb áldásairól nem is szólok.)

b) *Én* magamnak, ha vétkezem, legnagyobb r o s s z a k a r ó j a vagyok.

Istenhez képest olyan vagyok, mint hozzám képest egy *féreg*.

S mégis azt merem mondani Istennek; „Neked nem szolgálok!” „Úgy teszek, ahogy nekem tetszik!” „Nekem nem parancsolsz!”

Mily esztelenség! —

Még nagyobb esztelenség, hogy lemondtam a bűn kedvéért a *mennyországról*. —

Az esztelenség netovábbja azonban, hogy e bűn kedvéért a *pokol* örök kínjaira tettem magam méltóvá. —

Utolsó órámban hogyan fogok rimánkodni további életért, hogy jóvátehessem mulasztásomat. S hogy fogunk javulást ígérni; de hiába.

Javulást ígérek most, mikor további életért nem kell rimánkodni.

„Halálos bünt többet el nem követek. Inkább meghalok.

A bocsánatos bűnöket is, amennyire csak lehet, kerülni fogom.”

¹ Bővebben lásd a 22. oldalon.

Búcsú.

(Függelék.)

A búcsút megérteti velem Istennek 2 tulajdonsága: Isten *igazságossága és irgalma*. Az Isten igazságos és irgalmas.

Mivel *igazságos*, minden *bűnt megbüntet*. Még pedig 2-féle büntetéssel: *örök és ideigtartó* büntetéssel. Örök büntetéssel a pokolban; és ideigtartó büntetéssel a földön, vagy a tisztítóhelyen.

Mivel azonban az Isten irgalmas is, azért a megtérő bűnösnek szívesen *megbocsát*. Elengedi a bűnt is, meg a büntetést is. Két eszközt rendelt erre: a gyónást és a búcsút. A gyónásban Isten elengedi a bűnt és az örök büntetést egészen. Az ideigtartó büntetéseknek azonban csak egy részét, mikor elvégzem az elégtételt. A többi részét el kell szenvednem: betegséggel, csapással s i. t. Ha nem akarom elszenvedni, iparkodnom kell búcsút nyerni.

Búcsút *sokféleképpen* nyerhetek. Pl., ha *keresztet* vetek magamra ájtatosan: búcsút nyerek. Ha *szentelt vízzel* vetek keresztet, még nagyobb búcsút nyerek. Ha így köszöntök: „*Dicsértessék a Jézus Krisztus*”, és a másik azt feleli: „*Mindörökké. Amen*”, mindketten búcsút nyerünk. Valahányszor az *Ürangyalát* imádkozom: búcsút nyerek. Ha az *olvasót* (a *rozsfüzért*) imádkozom: búcsút nyerek; sőt, ha csak magamnál hordozom is a *rozsfüzért*: búcsút nyerek. — *Búcsút nyerek*, vagyis Isten valamit elenged az *ideigtartó* büntetésekből, melyeket bűneimmel megérdemeltem.

357. A búcsú tehát az ideigtartó büntetések elengedése a szentgyónáson kívül.

Búcsúval sem a bűnöket, sem az örök büntetést nem engedi el az Anyaszentegyház, hanem csak a gyónás után fennmaradt ideigtartó büntetéseket, amelyeket vagy a földön, vagy a tisztítóhelyen kellene kiállanom.

A búcsú kétféle: 1. teljes búcsú, amikor a megérdemelt ideigtartó büntetésektől egészen megszabadulok: 2. nem teljes búcsú, amikor az ideigtartó büntetéseknek csak egy részétől szabadulok meg.

Teljes búcsút minden 25-ik évben (jubileumi búcsú), azonkívül örvendetes események alkalmával szokott az Anyaszentegyház hirdetni. Jézus szentséges nevének ünnepén és ennek nyolcada alatt, úgyszintén a boldogságos Szűz Mária nevenapján is nyerhetnek teljes búcsút. Nem teljes búcsú pl. a 100 napos búcsú, amikor annyi büntetéstől szabadulok meg, amennyit a régi egyházszabályok szerint száz napig tartó elégtétellel (vezekléssel) róttam volna le.

Hogy búcsút nyerhessek, ahhoz szükséges, 1. hogy lelkem a halálos bűnöktől tiszta legyen; 2. hogy az Anyaszentegyházról kijelölt jócselekedeteket pontosan elvégezzem.

Teljes búcsút csak akkor nyerhetek, ha lelkem minden bocsánatos bűntől is tiszta. A teljes búcsú föltételei közé tartozik, hogy meggyónjam és megáldozzam és hogy a szentséges atya, a pápa szándékára imádkozzam.¹

Nem teljes búcsút rendesen bizonyos imádságok elmondásáért ad az Anyaszentegyház.

A legtöbb búcsút nemcsak a magam javára nyerhetem meg, hanem az Anyaszentegyház engedelmétől a *tisztítóhelyen szenvedő lelkek javára* is följárlhatom.

Az Anyaszentegyháznak Jézus Krisztustól van hatalma az ideigtartó büntetések elengedésére. Krisztus Urunk így szólt Szent Péterhez: „*Amit megkötöndesz a földön, meg lesznek kötve mennyekben is és amit föloldandasz a földön, föl lesznek oldozva mennyekben is*”² és valamennyi apostolhoz: „*Amiket megkötöztök a földön, meg lesznek kötve mennyben is és amiket feloldoztok a földön, fel lesznek oldva mennyben is.*”³ Jézus a bűnök megbocsátására és velük az örök büntetés elengedésére is adott hatalmat az Anyaszentegyháznak; az pedig még sokkal nagyobb dolog, mint az ideigtartó büntetések elengedése.

¹ A Szentatya szándéka: az Anyaszentegyház terjedése, az eretnokség és hitszakadások megszűnése, a bűnösök megtérése, a keresztény népek békés egyetértése.

² Máté 16, 19.

³ Máté 18, 18.

MÁSODIK RÉSZ.

Az Oltáriszentség.

Bevezetés.

Az Oltáriszentség titok. — Mélységes, mint a tenger feneké. Egész valójában át nem kutathatjuk, de egy-egy gyöngyszemet a felszínre hozhatunk.

Nem éri föl gyarló eszünk a *módot* benne, de megérti az *okot* és a *célt*. Nem fogja fel: *hogyan* van jelen Jézus az Oltáriszentségben, de felfogja: *miért* van jelen benne. Tán úgy is mondhatnók: nem érti a mi eszünk, de megérzi a mi szívünk. Jobban mondva: megérteti velünk Jézus legszentebb Szíve.

(Ok.) Megérteti velünk az a *szeretet*, melytől Jézus legszentebb Szíve égett.

Jézust az ő legszentebb Szívének lángja arra tüzelte, hogy áldozat legyen értünk. (Életemet adom az én juhaimért." [Ján. 10, 15.]. „Ime az Isten báránya, ime, ki elveszi a világ bűneit." [Ján. 1, 29.]). — De az áldozati bárányhoz hasonlóan: áldozati lakoma is akart lenni. Azért szerezte Jézus az Oltáriszentséget akkor, mikor megették a *husvétli bárányt*, az újszövetségi áldozatnak előképét.

Lángoló Szíve nem elégedett meg azzal, hogy a keresztfán elvérezzék értünk. Fölötte nehez a szerető szíveknek az elválás. Azért úgy akart tőlünk elmenni, hogy annak ellenére köztünk is maradhasson. — Sőt neki ez is kevés volt. A hő szeretet forró vágya, hogy a szív szíven pihenhessen, mi több, teljesen egybeforrjon, egybeolvadjon azzal, akit szeret. — Van-e, ami szorosabban összeforrjon a mi szívünkkel (testünkkel-vérünkkel), mint a *táplálék*?¹ Ez okból szerezte Jézus az Oltáriszentséget étel és ital alakjában.

(Cél.) De *célja* is volt ezzel. — Közvetlen és közvetett.

Közvetlen célja volt: lelkünk tápláléka akart lenni. — „Minden életet táplálni kell, hogy el ne fogyjon, mert csak az isteni élet fogyhatatlan. És minden élet fenntartására a saját természetének megfelelő táplálék kell. Testünk földből való, azért földből táplálkozik. A lélek Istentől való, azért a lélek természet-ülötti életének nagyon is megfelelő tápláléka az Oltáriszentség”, az Isten-ember teste és vére. A testet a föld táplálja, de nem föld alakjában, hanem főképp *kenyér* alakjában. A lelket Isten táplálja, de nem Isten alakjában, hanem *kenyér* alakjában. Így olvad össze eggyé, *egy alakká* az egy test és lélek tápláléka.

Közvetett célja volt az Úr Jézusnak: forró vágya, hogy hívei is egymás között *eggyé* legyenek. — Nemcsak egy családba, az anyaszentegyházba akarta tömöríteni őket, hanem tovább megy. Azt akarta, hogy „*tökéletesen eggyé legyenek*” (Ján. 17, 23.). „Könyörgök, így fohászkodik, hogy *mindnyájan eggyé legyenek*, a mint te, Atyám, én bennem és én tebenned, hogy ők is mibennünk eggyé legyenek. (Ján. 17, 21.). Azt akarta, hogy az ő *titokzatos teste* legyenek. — „Én és az Atya egy vagyunk” (Ján. 10, 30.), mondja Jézus. Hogy az emberekkel is eggyé lehessen „az Ige testté lőn”. (Ján. 1, 14.) És hogy az emberek is eggyé legyenek vele, azért rendelte: „Vegyétek és egyétek”, még pedig *kenyér* és *bor* alakjában. Mindkettő, a kenyér is, meg a bor is, oly test, mely számtalan egymáshoz testecskékből tevődik össze.² A kenyér *búza*magokból, a bor szőlőszemekből. Ezzel is jelzi akarátát, hogy az összes embereket a lehető legszorosabban összefűzze. Nemcsak szellemileg és erkölcsileg, hanem *tényleg* is. Azért mondotta: „A szeretet, mellyel engem szerettél, bennük legyen és én őbennek.” (Ján. 17, 26.) A szeretet már maga a legerősebb kapocs, mely a szíveket összeláncolja, mint erős mágnes a vasat. („Erős mint a halál a szeretet.” [Ének. 8, 6.]). De ez csak *külső* egység. Ő belső egységet akar, milyen a kenyérben és borban, milyen a test tagjai között van. Ebben az értelemben mondja sz. Pál: „Egy kenyér s egy test vagyunk sokan, mindnyájan, kik az egy kenyérben részesülünk” (Kor. I. 10, 17.) — Egy kenyér csak úgy lehet az Oltáriszentség, ha az: az egy Krisztusnak ugyanazon teste és vére. Valóban az-e az, azt akarjuk kutatni.

¹ Velősen mondja a magyar: „Úgy szeretlek, majd megeszlek.”

² Lacordaire.

³ Szent Agoston.

Az Oltáriszentség védelme.

Senkisé tagadja, hogy az utolsó vacsorán az Úr Jézus a kezében levő kenyérről azt mondotta: „Ez az én *testem*”; a kehelyben levő borról pedig: „Ez az én *vérem*”. „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.”

Csak az a baj, hogy az Úr Jézus e világos szavait ma nem egyformán magyarázza mindenki.

Mi, katolikusok, azt valljuk, hogy Krisztus szavaira a kenyér és a bor átváltozott szent testvé és vérévé. Valljuk továbbá, hogy e szavakkal: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre” Jézus hatalmat adott az apostoloknak, hogy a kenyeret és a bort ők is szent testvé és vérévé változtassák át. — Ebből kifolyólag valljuk, hogy a kenyeret és a bort az apostolok törvényszerű utódai, a püspökök és az áldozópapok változtatják át Krisztus testvé és vérévé.

Ezzel szemben vannak másvallásúak (Luther követői), kik azt állítják, hogy a kenyér és a bor csak akkor lesz Jézus testvé és vérévé, mikor azt *magunkhoz vesszük*, bár elismerik, hogy „Luther szerint az Úrvacsora a Krisztussal való egyesülés, mert a Krisztus teste abban *valósággal* jelen van.”¹

Vannak azonban olyan másvallásúak is (Kálvin hívei), kik „az Úrvacsorát inkább csak emlékünneprnek tekintik, melynél a Krisztus valósággal nincs jelen.”¹ Ezek szerint a kenyér és a bor csak *jelenti* Jézus testét és vérét.

Leonardo, jeles festőművész előtt egy társaságban egy református és egy evangélikus vitatkozott az „Úrvacsoráról”. Leonardo csöndes nyugodtsággal rövid, de találó vázlatban egy képet rajzolt. A képen *Krisztus* volt látható, mellette a két hitűjítő: Luther és Zwingli. Az isteni Megváltónak az Oltáriszentséget rendelő eme szavait adja a szájába: „Ez az én *testem*”; a két reformátornak pedig önkényes magyarázatuk szavait. *Luthernek* tudniillik e szavakat: „Ez *lesz* az én *testem*”, *Zwinglinek* pedig ezeket: „Ez *je.enti* az én *testemet*”. Alulra e kérdést írta oda: „*Kinek van e három közül igaza?*” — Odanyújtotta a képet a vitatkozóknak. Rögtön felismerték a sujtó igazságot és megszegyenülve némultak el.²

Ez a kép maga is elegendő volna az igazság eldöntésére, de fontosságára való tekintetből bővebben akarunk foglalkozni e kérdéssel.

Nehézségek.

Mikor Jézus ígéretet tett az Oltáriszentségről, (mikor azt mondotta: „A kenyér, melyet én adandó vagyok, az én *testem* a világ életéért.”) „vetekedének a zsidók egymás között, mondván: *Miképen* adhatja ez nekünk az ő testét eledelül?” (Ján. 6.)

Ezen a szón: „*miképen?*” rágódnak most is a mi ellenségeink. Ez a szó a botrányköve az Oltáriszentségnek.

Már eleve is minden nehézséget eloszlatnak az Urangyalának szavai: „Istennél semmi sem lehetetlen” (Luk. 1, 37.). Isten mindenható. — „Engedjük meg, mondja sz. *Agoston*, hogy Isten képes olyast is megtenni, amit mi — valljuk meg — kutatni sem vagyunk képesek.”

Lássuk ezt a „*mikép*”-et egyes részleteiben.

1. *Hogyan lehet Jézus kenyér (ostya) és bor alakjában?*

A mennyei Atya megjelent égő csipkebokor alakjában, ember képében. A Szentlélek megjelent galamb, majd tüzes nyelvek alakjában. Isten Fia gyermek-alakban jelent meg köztünk. Ép úgy más tetszésszerű alakot is fölvehet, tehát kenyér- (ostya-), bor-alakot is. S hogy éppen ezt választotta, az azért van, mert ő azt akarta, hogy magunkhoz vegyük. (Vegyétek és „*egyétek*”).

2. *Hogyan lehet a kenyér ostya és a bor: Jézus?*

Ha a kenyeret (ostyát) és bort Jézus magához venné, az a természeti törvények szerint az ő testvé és vérévé változnék. De ő megmutatta, hogy neki nincs szüksége természeti törvényekre. Megmutatta, mikor a vizet borrá változtatta és a kenyeret és halat csodálatosan megszaportotta. Ép úgy tudja a kenyeret (ostyát) és bort a természeti törvények nélkül is testvé és vérévé változtatni.

¹ Raffay Sándor „Ev. konfirmandusok Kátéja” 25. old. 12.

² A példák és idézetek túlnyomólag Nagy Antal „Hitelemz. Példákban” c. könyvéből vannak véve. Egyes gondolatok: Schütz és Aubermann könyveiből.

3. Hogyan hagyja el Jézus a mennyországot úgy, hogy ott is maradjon?

Nem helyi mozgás által jön Krisztus az oltárra, hanem a kenyér lényegének átváltozásával. (S. Thom. Summe Theol. III, qu. 75, 2.) Jézus saját alakjában van az égben; az oltáron szentség alakjában jelenik meg. (S. Thom. S. Th. III. qu. 80. Art. 2.)

4. Hogyan lehet Jézus itt is, ott is, millió helyen?

Isten Fia a földre szállván, nem hagyta el a mennyországot, amint a nap a földet világítván és melegítvén, nem hagyja el égi testét. Ha Isten Fia mennyben is, földön is tudott lenni egyszerre, akkor a földön is tud több helyen lenni. Bécsben játszik a zene és ugyanaz a zene rádió útján száz és ezer helyen jelen van.

5. Ilyenformán sok Jezusnak kell lenni!

Nem! Jézus csak egy, csak az ostyaalak sok. Egy a *gondolatom*. Ezt az egy gondolatot szavak segítségével *mondatba* öltöztetem. Ezt a testet öltött gondolatot élő szóval vagy írással ezekkel, milliókkal közölhetem anélkül, hogy megszűnnék egy gondolatnak maradni. Ép úgy közölheti magát Jézus ostya alakjában milliókkal anélkül, hogy megszűnnék egynek maradni.

6. Hogyan szolgálhat Jézus teste és vére táplálékkul?

Megfelel sz. Agoston: „Hogy a gyermek élhessen, táplálni kell, s pedig ugyanazon kenyér-, ugyanazon étkekkel táplálkozik, amelyekkel az anya. Mivel azonban ezek a fölötté gyöngye száznak igen kemények, s a gyöngye gyomor nem tudná azokat megemészteni, a bölcs természet hogyan gondoskodik? Az anya megeszi a kenyeret, melyet tulajdonképeni alakjában a gyermek nem ehetik meg, de melyből mégis táplálkoznia kell. A kenyér az anya gyomrában megemésztetvén, *tejjé* változik. E tejjé vált kenyeret nyújtja aztán ételnek. — Oh bölcsesége és szere tete a mi Istenünknek! Mily csodálatos, mily kedves vagy találmányaidban! Igen! Mivel istenségével, mivel önmagával kívánt minket táplálni, gondoskodék, hogy az ami egyedül az angyalok eledele vala, a mi gyöngeségünk s alacsonyságunkhoz mért eledellé legyen. Midőn megtestesült, emberi porhüvelyünkbe alázta le istenségét; itt pedig a kenyér és bor színe alatt istenségét és emberségét rejté el. Szóval szükséges volt, hogy amaz isteni eledel tejjé legyen, hogy azt mi, kik gyermekek vagyunk, éldelhessük.” (In. Ps. 33.)

7. A színek elváltozásával Jézus elfogy!

Nem! Csak a színek fogynak el. Égő gyertyámról ezer gyertyát meggyújt-hatok. S ha most az ezer gyertyát eloltom, azért az én gyertyám mégis égve marad.

— Ép úgy, bár a színek elfogynak, Jézus mégis megmarad.

8. A legnagyobb nehézség az *alak* és a *lényeg* körül forog. Minden testnek van alakja és lényege. A lényeg megmarad. Az alak az, ami változik. — Az Oltáriszentségben épen fordítva van. Ott a lényeg változik és az alak marad. A kenyér nem lesz kenyér többé, hanem a lényege átváltozik Jézus testévé és vérévé; csak a kenyér (ostya), a bor alakja marad. — Bár ez a legnagyobb nehézség, erre is találunk hasonlatot a természetben. „A madár alá rakott tojások átváltoznak eleven madarakká; a hég megmarad, de a belső lényeg eleven testbe megy át. Hasonlólag a szentmisénél alkalmazott kenyér (ostya) és bor az isteni igék ereje folytán lényegileg átváltozik Krisztus élő testévé és vérévé s csak a külszín marad a régi” — jegyzi meg Akvinói Sz. Tamás.

Láttuk tehát, hogy hasonlatokkal némileg belevilágíthatunk az Oltáriszentség titkának homályába. Némileg, mondom, mert a titok sűrű ködjét teljesen eloszlatni nem áll módunkban. Akkor már nem is volna titok. S nem is volna benne semmi érdemszerző.

„Boldogok, akik nem láttak és hisznek.” (Ján. 20, 29.)

„Higgyünk Istennek — mondja *Aranyhajó* sz. János — s ne mondjunk ellen neki, még ha az, amit mond, érzéseinkkel és értelmünkkel ellenkezni látszik is. Az ő szava felülmúlja a mi érzéseinket, a mi értelmünket. Mindenben, különösen pedig a titokban nemcsak azt kell tekintenünk, ami szemeink előtt fekszik, hanem szavaira is kell támaszkodnunk; mert az ő igéje soha meg nem csalhat minket, míg érzéseink igen sokszor csalódnak.” (Hom. 60. ad pop. et 23, in Matth.)

Sz. Hilár pedig azt mondja: „Az isteni dolgok felett nem emberi, vagy világi értelemben kell ítélni. Olvassuk, ami írva van, értsük meg, amit olvastunk, aztán engedjük működni a tökéletes hitet. Krisztus mondja: „Az én testem valóságos étel és az én vérem valóságos ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, az énbenem marad s én öbenne.” Itt nem marad helye a kételynek az ő testének és vérének valóságossága felett; ugyanis maga az Úr mondása s a mi hitünk szerint: valóságos test s valóságos vér az; élvezetük pedig azt eszközli, hogy mi Krisztusban, Krisztus pedig mibennünk létezik”.

Jézus szavait: „Ez az én testem“, „Ez az én vérem“ nem képes értelemben, hanem szószerint kell vennünk.¹

Erre nézve van bizonyítékunk az utolsó vacsora ~~előtti~~ időkből és vannak bizonyítékaink az utolsó vacsora ~~utáni~~ időkből.

Lássuk előbb az elsőt.

Aranyshájú sz. János szava: „Az Uristen, midőn valamit elhatározott tenni, ami az emberi elmének hihetetlennek látszanék, előre bocsátja annak képét és árnyékát, hogy az ember az igazság elfogadására előkészítve legyen, s annak hirtelen való megjelenésekor szívét és eszét el ne zárja előtte.” (Hom. sup. Abr.)

Sz. János e szavai ugyan az ó-szövetségi *előképekre* vonatkoznak, de ugyan-csak ez az ok indította az Úr Jézust, hogy az Oltáriszentségről jóelőre — egy évvel rendelése előtt — *ígéretet* tegyen.

* * *

Hogy ezt a nagy titkot, melyről szólni akart, könnyebben elfogadhatóvá tegye az embereknek, *csodát* művelt. Még pedig oly csodát, melynél hasonló dolog történt, mint az Oltáriszentségben.

Kevés kenyérrel és kevés hallal több ezer embernek éhségét csillapította és az összeszedett morzsákból még több kosárra való maradt.

Királyá akarták tenni, de ő eltűnt közülük.

* * *

Másnap keresésére indultak Jézusnak és meg is találták. Ezt az alkalmat használta föl, hogy a nagy titokra előkészítse az embereket. E szavakkal fogadja a sereget: „Bizony, bizony, mondom nektek, kerestek engem, mivel ettetek a kenyérből és jóllaktatok. — Munkálkodjatok, de ne olyan *eledelért*, mely veszendő, hanem, mely megmarad az örök életre, melyet az ember Fia ad nektek; mert az Atya-Isten ezt jelölte meg.” (Ján. 6, 26.)

Mohón kíváncsiak az eledel után. „Mondák azért neki: Uram! mindenkor ezt a kenyeret add nekünk.” (Ján. 6, 34.)

Mikor azonban megmagyarázta nekik Jézus azt a kenyeret, már nem kérték belőle. Jézus ugyanis így folytatta: „Én vagdok az élet kenyere, ki mennyből szállottam alá. Ha valaki e kenyérből eszik, örökké él; és a kenyér, melyet én adandó vagyok, az én testem a világ életéért.” (Ján. 6, 51, 52.)

Zúgolódnak a zsidók és „vetekedének egymás között”, mondván: „*Miképen adhatja ez nekünk az ő testét eledelül?*”

Jézus még jobban erősítette, sőt szinte esküvel állította: „Bizony, bizony mondom nektek: Ha nem eszitek az ember Fia testét és nem isszátok az ő véré, nem lesz élet tibennetek. — Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, örök élete vagyon, és én feltámasztom őt az utolsó napon. Mert az én testem *bizony a l* étel és az én vérem *bizony a l* ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, énbennem lakik és én öbenne...” „Aki e kenyeret eszi, örökké él.” (Ján. 6, 54, 59.)

Világosabban Jézus már nem beszélhetett.

Meg is értették, hogy itt Jézus *valóságos* testéről és vérééről van szó. Mert különben érthetetlen, miért pártoltak el tőle még tanítványai közül is sokan. „Kemény beszéd ez” — mondták méltatlankodva — és ki hallgatja azt?!” (61.)

Ha Jézus itt a kenyér és bor színe alatt csupán csak testének és vérének *jelét* értette volna, helyre kellett volna igazítania szavait. De nem tette. Nem vonta vissza szavait. Inkább szemrehányólag kérdezi tőlük: „Ez botránkoztat meg titeket?” (62.)

Hogy a botránkozásnak elejét vegye, csak azt a durva nyers felfogásukat igazította ki, mintha az ő testét úgy kellene enni, mint egyéb húst. Nem lélek nélkül holt testet, hanem a lélekkel, istenségével egyesült testét és vérének a rágalmazni, azt is titokteljes, szellemi módon: a kenyér és bor színe alatt. Azért mondá nekik: „A szellem (lélek) az, mely megelevenít, a test nem használ semmit.” (64.)

¹ Ezen kifejezés „enni valakinek testét” a Szentírásban előfordul ugyan átvitt értelemben is, de akkor annyit jelent, mint rágalmazni valakit, vagy halálra üldözni.

² Csak nem mondhatta Krisztus Urunk: „Aki rágalmaz engem, annak örök élete vagyon.”

De még ez sem elégítette ki őket. „Ettől fogva sokan hátrálának az ő tanítványai közül és már nem járanak vele.” (67.)

Magyarázza meg valaki, hogyan érhető ez, ha Jézus testének és vérének csak *jelét* ígérte a kenyér és bor alakjában!!! — Hogyan kergethette a tanítványait a hitetlenségbe ő, az igazság Mestere; ő az élte feláldozásáig szerető Üdvözítő. Mikor egy szavával visszatarthatta volna őket?!!!

S Jézus nem hívta őket vissza. Hagyta őket távozni. Sőt odafordult apostolaihoz és kérdezi őket: „Ti is el akartok menni?”

Felelé neki Simon Péter: „Uram! Kihez menjünk? Az örök élet ígéi nálad vannak. És mi elhittük és megismertük, hogy te vagy Krisztus, az Isten Fia.” (69,70.)

Bossuet mondja:¹ A zsidók *háromszoros* tévedésbe esnek. Azt hiszik, hogy *kizárólag* embernek húsról beszél. Ez az *első* tévedésük. — Hogy olyan húsról szól, mellyel az emberek *testüket* szokták táplálni. Ez a *második*. — Végül olyan húsról, melyet evéssel lehet fogyasztani. Ez a *harmadik*

Az *elsőre* azt mondja: „Én vagyok az élő kenyér, ki mennyből szálltam alá.” (Ján. 6. 51.)

Hogy megcáfolja a *másodikat*, *ismételten* hangoztatja egész beszédében, hogy szent teste által a *testnek* örök életet akar adni. „Ha valaki e kenyérből eszik, örökké él és a kenyér, melyet adok, az én testem a világ életéért.” (U. o. 39., 52., 59.)

Hogy eloszlassa a zsidók *harmadik* tévedését, kik evéssel elfogyasztható testre gondoltak, azt kérdi tőlük: „Ez botránkoztat meg titeket? Hátha majd látjátok az ember Fiát fölmenni oda, hol azelőtt volt?” (U. o. 62., 63.) — Mintha mondaná: Enni fogjátok testemet, megmondtam, de azért élni fogok, sértetlen maradok. — Aztán így következtet: Ne gondoljátok hát, hogy én *közönséges* emberi testről szólok, nem is olyan testről szólok, melyet a *testi* élet fenntartására kellene adnom, de azt sem mondom, hogy e hús darabokra szedhető és élvezés közben elfogyhat. „A szellem (lélek) az, ami megelevenít, a test (ilyen értelemben) nem használ semmit. Az ígék, melyeket én nektek szólottam, szellem (lélek) és élet.” (U. o. 62., 64.) Ezekből a szavakból némelyek azt következtetik, hogy Jézus engedett állításaiból. — De csak olvassuk tovább! „Ettől fogva sokan hátrálának az ő tanítványai közül és már nem járanak vele.” (U. o. 67.) „Ettől fogva” vagyis e szavak után, melyek ellenfeleink szerint megszüntették a nehézséget és lecsillapították a botránkozók zúgolódását, tanítványai közül sokan elpártoltak és nem jártak többé vele. — Ime, elszakadtak. És vajjon miért pártoltak el? — Hát ilyen ügyesen magyarázta ki magát Jézus, így szüntette meg a botránkozást? Nem így van ez édes Üdvözítőm! Te nem értelmezted rosszul szavaidat! Isten ments! A *mi zúgolódóink* és *hitelteleneink* adnak szavaidnak hamis értelmet.

Krisztus Urunk, mikor azt mondja, hogy a „*test nem használ semmit*”, azt akarja mondani, hogy ez a test *önmagában véve* nem használ semmit, csak azzal a *lélekkel* együtt, mely azt áthatja. Miután testéről és véréől szóló beszédjében odajut, hogy: „*az ígék, melyeket én nektek szólottam, szellem (lélek) és élet*” azt akarja mondani, hogy ez a test és ez a vér maga a lélek és élet, telve istenséggel, az Isten lelkével, a kegyelem életével, sőt hogy megfoghatatlan isteni módon kell azokat vennünk anélkül, hogy elfogyasztanók, úgy, hogy sértetlenül, teljes egészében maradjanak meg az égnek.

Az Isten Fia tehát éppen nem enyhítette, hanem inkább erősítette szavait. A káfar-naumiak is ennél a pontnál hagyták el őt; ezért nem akarnak többé társaságában maradni.

* * *

Mikor Krisztus Urunk azt mondja nekik, hogy az *égből szállott alá*, elkezdtek zúgolódni: „Nemde Jézus ez, József fia?” — „Miképen mondja tehát ez: hogy mennyből szállottam alá?” (U. o. 42.)

Mikor folytatólag azt mondja, hogy a táplálék, melyet nekik adni akar, az *ő teste*, egymással vitatkoznak: „Miképen adhatja ez nekünk az ő testét eledelül?” (U. o. 53.) Ez ingatag emberekre vall, kik ugyan kísértést éreztek arra, hogy elhagyják őt, de még nem határozták el magukat.

Folytatja s oly határozottan és oly gyakran köti szívükre testének és vérének vételét, hogy nem találhatnak kibúvót. Ezért mondják: „Kemény beszéd ez és ki hallgatja azt?” (U. o. 61.) Ezzel nyíltan befejezték megbotránkozásukat és hitetlenségüket.

De még nem távoznak, hanem várják, nem következik-e végül valamiféle enyhítés.

¹ B. elmékedései az Evangéliumról. II. 27. 38. 40. 43. nap.

Krisztus Urunk *végső* szava az, hogy nem fogyasztják el evéssel testét, mint ők gondolják. Azt is mondja, hogy különben sem értékelték meg, mily lélekkel van telve; azt sem fogták fel, hogyan akarja azt nekik adni.

Úgy látjuk, hogy ezzel már betelt a pohár s a kemény beszéd, mely elméjüket megzavarta, lelküket megbotránkoztatta, tetőpontra hágott. Ezt már nem bírják elviselni. Ott hagyták az Úr társaságát, nem akarnak tanítványai lenni. — — —

Ómaga is, miután már mindent elmondott és kifejtett, amit a titokról tudatni akart, odafordul apostolaihoz e szavakkal: „Ti is el akartok-e menni?” (U. o. 68.) Mintha azt mondaná: Beszédemhez semmi hozzáadni, sem elvenni valóm nincsen. Foglaljatok most már állást! Nem akarok olyan tanítványokat, kik eddig nem követtek. Ez legyen hitüknek próbaköve!

* * *

A kafarnaumiak idegenszerűnek találták, hogy égből alászállottnak mondotta magát. Ő pedig enyhítés végett megismétli, hogy igenis valóban égből szállott alá. — Zúgolódní kezdenek és kérdik, hogyan adhatja nekik testét eledelül. Csak azt a választ kapják, hogy nemcsak testét, hanem *vérét* is adja nekik táplálékul, hogy semmi se maradjon el abból, amit nekik mondani akart. — Ismétli, *hangsúlyozza*, hogy *betűszerint* értsék. Azt mondják: Kemény beszéd ez. — Valóban az, ha úgy értjük, mint ők, hogy szétdarabolják testét és elfogyasszák vérét. Kétségüket szétoszlatja azzal a kijelentéssel, hogy ő mégis sértetlenül tér vissza a mennybe és mindaz, amit testéről és véreéről mondott, úgy természetére, mint vételének módjára nézve érzékfölötti, telve lélekkel és étellel, melynek szó szerinti értelméből semmit sem szabad levonnunk, hanem még szellemi, isteni elemet kell hozzátennünk.

Ekkor elmennek. Alázatosságuk véget ért. Nem akarnak olyan mestert, ki értelmüket így próbára teszi.

* * *

Menjete, boldogtalanok, menjete Júdás után!

Mi majd sz. Péterrel maradunk s azt mondjuk: „Uram! kihez menjünk? Az örök élet igéi nálad vannak. (U. o. 69.)

Kihez menjünk? Uram! kihez menjünk? Érzékeinkhez? Az értelemhez? A bölcseslethez? A világ tudósaihoz? A zúgolódókhoz? A hitetlenekhez? Azokhoz, akik napjainkban is kérdezik: „Miképen adhatja ez nekünk az ő testét eledelül?” Nem, Uram! Mi nem akarunk ezekhez menni! Nem megyünk a pártütők után, mert az örök élet igéi csak nálad vannak.

* * *

Édes Üdvözítőm! Elhallgatok színed előtt, hogy csöndben, remegve szemléljem azt a végzetes elkülönülést, mely ma tanítványaid közt végbemegy. Némelyek veled maradnak, mások elhagynak. Kik hagynak el? Azok, akik előbb azt mondták: „Ez bizony ama próféta, ki a világra jöendő. (U. o. 14.) Azok, akik kerestek, hogy megragadjanak és akaratok ellenére királlyá tegyenek. Azok, akik mikor a tavon elmentekülél Kafarnaumba, utánad hajóztak. Nemde ezek az emberek alkalmasaknak látszanak arra, hogy szavaidat befogadják. S mégis ezek hagynak el, ezek zúgolódnak ellened, ezek mondják kemény beszédnek tanításodat. — Hányan hisznek csak látszat szerint Jézusban s valójában még sem hisznek úgy, amint kell. Épen úgy, mint amazok. Be jól ráíllenek ezekre is gondolatolvasó szavaid: „Bizony, bizony mondom néktek, *kerestek engem, nem azért, mivel a jeleket láttátok, hanem mivel ettetek a kenyérből és jóllaktatok*” . . . !!!

* * *

Láttuk a bizonyítékot az utolsó vacsora *előtt* való időből.

Vizsgáljuk most az utána következő idők tanuskodásait.

Forrásul szolgál e tekintetben a **Szenzhagyomány** és a **Szentírás**.

Ez lesz a *koronatanu* mellett, hogy Jézus szavait az Oltáriszentségről nem képes értelemben, hanem szó szerint kell értenünk.

Meg fogom mutatni, hogy a katolikusoknak az Oltáriszentségről való mai hite 15 századon keresztül közkinccse volt az egész kereszténységnek. *Megmutatom először a katolikusok tanuskodásából, azután meg a nem katolikusokéból.*

Katolikus tanuskodás.

(*Szenzhagyomány.*) *Alexandriai sz. Cyrill* († 444.): „Az Üdvözítő maga mondja: Aki eszi az én testemet és issza az én véreimet, az énbennem marad és én őbenne. — Megjegyzendő itt, hogy Krisztus nem mondja, hogy csupán szellemileg lesz bennünk a szeretet által, hanem természeti jelenléttel. Valamint ugyanis két darab viasz a tűzön együtt megolvastva egy viaszanyaggá foly össze: úgy a Krisztus teste és véreből való részesülés által Krisztus a legbensőbbben egyesül velünk és mi viszont Krisztussal.” (L. 10. pag. 863.)

Sz. Agoston († 430.): „Az Isten igéje által megszentelt ama kenyér, melyet az oltáron látok, az a Krisztus teste és amit az Isten igéje által megszentelt ama kehely tartalmaz, az a Krisztus vére. (Serm. 227.) Másutt pedig: „Krisztus maga magát tartotta kezében, midőn testét nyújtva mondá: Ez az én testem.” (In. Ps. 33.) És ismét, „Krisztus az ő saját testét adta nekünk a mi üdvösségünkre eledelül. Senki sem eszi ama testet, hacsak előbb nem imádta, s nemcsak nem vétkezünk, ha azt imádjuk, hanem akkor vétkezünk, hogy ha azt nem imádjuk.”

Naziáni sz. Gergely († 389.): „Mielőtt Krisztus igéje kimondatik, az, ami áldoztatik, kenyér; mielőtt azonban Krisztus igéi kimondatnak, nem kenyér többé, hanem Krisztus teste. Aki nem hiszi, hogy, amint a pap ama szavakat kimondotta, Krisztus igazi teste van jelen, az kétségkívül lemondott hitéről.”

Jeruzsálemi sz. Cyrill († 386.): „Élvezzük tehát a szentséget, mint a Krisztus testét és vérét, mert a kenyér színe alatt az ő teste s a bor színe alatt az ő vére adatik neked... Ne tekintsd pusztá kenyérnek és bornak, mert Krisztus teste és vére az, az Úr biztosítása alapján és bár az érzék azt mutatja, győzzön meg arról téged mégis a hit. Nem az iz szerint ítélj meg a dolgot, hanem légy hited folytán minden kételyt félretéve bizonyos, hogy Krisztus testét és vérét nyerted... és az ami kenyérnek látszik, bár az iz mondja, nem kenyér, hanem Krisztus teste és ami bornak látszik, bár az iz mondja, nem bor, hanem a Krisztus vére.”

Sz. Efrém († 379.): „Korántse hidd, hogy a kenyér, melyet itt látsz és a bor melyet itt szemlélsz, kenyér és bor többé: a pap imádsága és a Szentlélek leszállta által a kenyér testté, a bor vérré lett.”

Sz. Vazul szerkönyvében († 379.): „Kérünk téged, Legfőnségesebb, küldd le szent Lelkedet reánk és ezen ajándékokra, hogy áldja és szentelje meg azokat, hogy e kenyérből Jézus Krisztus, a mi Urunk, a mi Istenünk és Megváltónk saját drága testét és e kehelyből saját drága vérét készítse, mely a világ életéért kiontatott. Változtasd e kenyeret a mi Urunk Jézus Krisztus dicsőséges testévé, bűneink bocsánatára.”

Alexandriai sz. Kelemen († 217.) maga beszéli, hogy az apostolok néhány közvetlen tanítványával együtt élt. „Ezek — írja — elhinték szívünkben az isteni magvat, melyet elődjeiktől, az apostoloktól vettek.” E szent férfiú mondja, hogy az Úr az ő testét és vérét adja nekünk. Iparkodjunk tehát az Urat befogadni és keblünkben megőrizni. Így végzi: „Egyetek — mondá — az én testemet, s igyátok az én véreimet. Ezen egészen sajátágos táplálékot nyújtja az Úr, az ő testét nyújtja.”

Sz. Ireneus († 202.). Amiket az Üdvözítő cselekedett, amit az egyház tanított, mindazt Ireneus sz. Polykárptól vette, ki sz. János evangelistának tanítványa volt. Azt mondja: „Mi a megáldott kenyeret és megáldott kelyhet Istennek áldozzuk s megköszönjük neki, hogy ez adományokat a földből a mi táplálásunkra előállította. Lehívjuk rá a Szentlelket, hogy e felajánlott kenyeret Krisztus testévé s az italt Krisztus vérévé változtassa; hogy, aki az adományokat élvez, elnyerje bűneinek bocsánatát és az örök életet.”

Sz. Juszlin († 167.). Ez is sz. Polykárp tanítványa volt. Az mondja: „Az Oltáriszentséget *nem úgy* vesszük magunkhoz, *mint közönséges* ételt és italt, hanem azt hisszük, hogy valamint Megváltónk, Jézus Krisztus, Isten igéje által emberré lett s váltságunkért testet vett magára: úgy azon eledel is, mely az általa hagyományozott hálaimádság által megáldatik, az emberré lett Jézus Krisztusnak teste. Az apostolok az ő irataikban, melyek evangéliumnak mondatnak, beszélnek, hogy úgy hagyta meg azt nekik az Úr.” (Apol. I. c. 65.)

Sz. Ignác († 107.) sz. János apostol tanítványa azt írta a doketákról, hogy tartózkodnak az Oltáriszentségtől, „mert nem vallják, hogy az Oltáriszentség a mi Megváltónknak teste.” (Levél a szmirnaiakhoz.)

Római sz. Kelemen († 100.) szertartásos könyvében: a pap e szavakkal nyújtja az Úr testét: „Krisztus teste.” Az áldozó felel: „Amen.” A megáldott bort e szavakkal nyújtja: „Krisztus vére, az élet kelyhe.” Felelet: „Amen.” — Aldoztatás után azt mondja a pap: „Krisztus testének és vérének vétele után adjunk hálát annak, ki minket méltókká tett a szent titokban résztvehetni.”

Sz. Jakab apostol szerkönyvében: „Némuljon el minden emberi halandó és test; félve és rettegetve álljon itt; tűnjék el minden földi a gondolatokból: mert a királyok Királya, az urak Ura, Krisztus, a mi Istenünk jelenik meg, hogy feláldoztassék s a hívek eledele legyen.” Aztán: „Küldd le a Szentlelket reánk és ez ajándékokra, hogy az ő szent, áldásos és dicsőséges jelenléte által e kenyeret Krisztus szent testévé változtassa át. Amen.”

Egész könyveket lehetne a szentatyák egyhangú tanubizonyosságából összeállítani. Nem csoda tehát, hogy a belátóbb protestáns tudósok is nyíltan bevallják, hogy „azonnal vége a vitának, mihelyt az egyházatyák tekintélyét elfogadjuk.”

Utalások az Oltáriszentségre.

(Szentírás.) (Ján. 6. 52.). „A kenyér, melyet én adandó vagyok, az én testem a világ életéért.” „Mert az én testem *bizony*val étel és az én vérem *bizony*val ital.” (Ján. 6. 56.)

(Ján. 6. 54.). „Bizony, bizony mondom nektek: Ha nem eszitek az ember fia testét és nem isszátok az ő véré, nem leszen élet tibennetek.”

„Aki eszi az én testemet, és issza az én vére, örök élete vagyon; és én feltámasztom őt az utolsó napon. (Ján. 6. 56.)

„Aki eszi az én testemet és issza az én vére, *énbennem* lakik és én *öbennem*.” (Ján. 6. 7.) „Aki e kenyeret eszi, örökké él.” (Ján. 6. 59.)

(Kor. I. 10. 16.) Az áldás kelyhe, melyet megáldunk, nem a Krisztus vérében való részesülés-e? és a kenyér, melyet megszegünk, nem az Úr testében való részesülés-e?

(Kor. I. 11. 23—29.) Én az Úrtól vettem, amit át is adtam nektek: hogy az Úr Jézus, amely éjjel elárultaték, vevé a kenyeret és hálát adván, megszegé és mondá: Vegyétek és egyétek: Ez az én testem, mely értetek adatik; ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hasonlóképen a kelyhet is, minekutána vacsorált, mondván: Ez a kehely az új-szövetség az én véremben; ezt cselekedjétek, valahányszor isszátok, az én emlékezetemre. Mert valahányszor eszitek e kenyeret és isszátok e kelyhet: az Úr halálát hirdetitek, amíg eljő. Aki tehát méltatlanul eszi e kenyeret, vagy issza az Úr kelyhét, vétkezik az Úr teste és vére ellen. Vizsgálja meg azért magát az ember és úgy egyék ama kenyérből. Mert aki méltatlanul eszik és iszik, ítéletet eszik és iszik magának, nem különböztetvén az Úr testét (a testi eledeltől).

(Kor. I. 10. 17.) „Egy kenyér, egy test vagyunk sokan, mindnyájan, kik az egy kenyérben részesülünk.”

(Zsid. 13. 10.) „Vagyon oltárunk, melyről nem szabad enni azoknak, kik a sátornál szolgálnak.” (Oltár áldozat nélkül: érthetetlen.)

Másvallásúak tanuskoadása.

Nemcsak hű fia az anyaszentegyháznak tesznek tanuságot az Oltáriszentség mellett, hanem hűtlen, elszakadt gyermekei is.

(Sőt még a pogányok is. A pogányok u. i. azzal vádolták a keresztényeket, hogy gyermekek húsát eszik és vérének isszák.)

Hallottak valamit valóságos test és vér vételéről, de nem tudták azt, hogy ez az Oltáriszentségre vonatkozik.)

Maga Luther Márton is, miután pedig már az igazi egyháztól elszakadt, éveken át hitte és hirdette Jézusnak valóságos jelenlétét az Oltáriszentségben. „Erősen kell hinnünk — írja egyik levelében —, hogy aki ezen kenyeret eszi, ugyanazt eszi, ami Krisztusnak igazi és tulajdon teste. És ha százezer ördög mondja is nekem: Miként lehet a kenyér és a bor Krisztus teste? — én mégis tudom, hogy a világ minden tudósának és fecsegőjének nincsen annyi hatalom és tudomány a fejében, mint az isteni Fölség kisujjában. — Mivel azonban a hitújítók a szent hagyományokat elvetették, az Oltáriszentségről szóló tant illetőleg is oly zűrzavar támadt közöttük, hogy a világos szavaknak: „Ez az én testem“ már 1577-ben 200, mondok kétszáz, egymástól különböző magyarázatát állította össze Ingolstadtban a tudós Rasperger.

Luther szerette volna elvetni az Oltáriszentséget, mert ezzel — mondá — a legnagyobb csapást (den grösssten Puff) mérhetné a katolikus egyházra, de — mondotta másrészt — nagyon erősek e szavak: Ez az én testem. Hogy még se egyezzek a katolikus hittel, azt gondolta ki, s azt tanította, hogy Krisztus teste csak akkor van jelen, mikor magunkhoz vesszük az Úrvacsorát.¹

* * *

Már az első századokban felekezetek keletkeztek, melyek külön egyházakat alakítottak és melyeknek egyike-másika ma is fennáll a Keleten. Mikor ezek az anyaszentegyházról elszakadtak, bizonyos számú hitigazságokat, egyebek közt a hétszentségben való hitet is magukkal vitték s megtartották; ezt szertartásos könyveik eléggé bizonyítják.

Később a görög (keleti) egyház szakított a latin (nyugati) egyházzal (1054.) s attól fogva folyton ellenkezőnek s nyakasnak mutatta magát irányában. Amde a hétszentségre nézve, köztük az Oltáriszentségre nézve a görög egyház is ugyanazt a hitet vallja, mint mi. A 16. és 17. században nyilván is tanuságot tett erről. Akkor ugyanis a protestánsok megküldték hitvallásuk másolatát Jeremiás, konstantinápolyi szakadár püspöknek. Ez megvizsgálván, igen kárhoztatta azt s válaszképen megírta, hogy a görög egyház mindig ugyanazon szentségeket tartotta s ugyanazokat tartja ma is, melyeket a latin egyház. Válaszának záradékául egyházi átokkal sújtotta a protestánsokat. — 1672-ben Dositheus, jeruzsálemi patriarka alatt Betlehemben tartott zsinat új bizonyítékokat szolgáltatott arra nézve, hogy szakadár-görögök ugyanazon szentségeket vallják, mint a nyugatiak. Köztük az Oltáriszentséget is katolikus értelemben.

Nevezetes, hogy körülbelül 146 évvel ezelőtt a góthai herceg Wansleb protestáns tudóst azon utasítással küldte Abesszíniába, hogy ott az ősrégi keresztény hitközségekben okmányokat, bizonyítékokat gyűjtsön az Oltáriszentségről szóló katolikus tan megcáfolására. De a tudóst arra vezették kutatásai, hogy visszatérve, katolikussá lett. Egy másik utat téve Keleten, több mint 500 kéziratot hozott magával, melyek őt katolikus meggyőződésében csak még inkább megerősítették. Többet ezen ősi okmánybizonyítékokból közre is bocsátott ezen a cím alatt: „A régi Úrvacsora-tan. Zweibrücken. 1827.“

Grotius Hugó, tudós protestáns így ír: „Minden görög, latin, arab, szír és más szerkesztésekben imákat találunk Istenhez, hogy a bemutatott áldozati adományokat szentelje meg Szentlelke által s változtassa Fiának teste- és vérévé. Joggal állítom tehát, hogy egy ily régi és általános szokást, melynek eredetét az első időktől kell leszármaztatnunk, nem kellett volna megváltoztatni.“

Dr. Grabe, híres protestáns tudós, tanár, Oxfordban, Angolországban ezelőtt 246 évvel kiadta sz. Ireneus munkáit s e kiadványhoz jegyzetet függesztett, melyben a következő nevezetes vallomást teszi: „Kétségkívül, hogy Ireneus s mindazon atyák, kiknek iratait még bírjuk, úgy azok, akik az apostoloknak voltak kortársaik, mint azok, kik közvetlenül az apostolok után következtek, az Oltáriszentséget az új-szövetség áldozatának tartották. S valóban — folytatja —, hogy e tan nem talán csak egyes egyházakban, vagy tanítóknál, hanem mint apostolok- és Krisztustól áthagyományozott, az egész egyházban megvolt, Ireneus világos szavakkal bizonyítja, miként már előtte sz. Jusztin vértanu, valamint sz. Ignác, Tertullian, sz. Cyprán és mások.“ A szentatyák emez egybehangzó tanubizonyosságáról tett vallomása végén hivatkozik dr. Grabe annak megerősítéséül az angli-

¹ Szászai.

kán egyház más tudósaira is; és azon óhajjal zárja sorait, hogy „bárcsak azon szent szer-
tartások, melyek mellett az áldozat bemutatatik, náluk, anglikánoknál is behozatnának,
hogy így az isteni Fölségnek az őt megillető tisztelet megadatnék.” (Gousset, Dogmat.
I. sz. 818.)

* * *

Nevezetesen, hogy az Oltáriszentségről szóló tan elferdítése mily *kinos lelkiismereti
mardosást* okozott a tévtanítóknak. Berengár eretnek, bár megtért s visszavonta állításait
s mint töredelmes bűnbánó halt meg, halála előtt igen nagyon gyötrődött, hogy tévtaná-
val oly sok lelket tévedésbe ejtett. — Oekolampadius így írt 1529-ben a hesszeni örgróf-
nak: „Vágták volna le inkább, kegyelmes Uram, ezt az én jobb kezemet, mikor az Úr-
vacsoráról írni kezdtem!” (Wansleb.)

Óh, mily boldogok vagyunk mi, katolikusok az igazság birtokában, S meny-
nyire szánandók protestáns testvéreink! Náluk az Úrvacsora semmi más, mint jele,
emléke a Jézus testének és vérének. Semmi más. Nem is lehet ez náluk máskép.
Még pedig azon egyszerű oknál, mert hiányzik náluk az *apostoli utódlás*. Hiányzanak
náluk azok, akikre a püspökök közvetítésével az apostolokról átszállott volna az átvál-
toztatás hatalma. Esedezzünk érettségük különösen a szentáldozás után: könyörüljön jó
Üdvözítőnk rajtuk. Vezesse vissza őket az Élet igaz Kenyeréhez. Teljesedjék minél
előbb rajtuk is sz. Pál szava: „Egy kenyér, egy test vagyunk sokan, mindnyájan, kik
az egy Kenyérben részesülünk.” (Kor. I. 10. 17.)

A) 1. Az Oltáriszentségről általában.

A templomban az oltárnál egy lámpa ötlík szemünkbe. — Ez a lámpa folyton folyvást, éjjel-nappal ég. Azért öröklámpának hívják.

Az **öröklámpa jelzi, hogy jelen van itt, a templomban Jézus Krisztus.**

Jelen van pedig az oltárszekrényben, a „Szentség”-ben.

Az oltárszekrény, mint a neve is mondja, az a szekrény, amely az oltáron van. — Az oltárszekrényt másszóval szentségháznak is nevezik, mert magában rejtje a **Szentséget**.

A szentségházban két szent edény szokott lenni. Az egyik az áldoztató kehely, a másik a szentségtartó.

Az áldoztató kehely köpenyke takarja. Azért nevezik áldoztató kehelynek, mert abból áldoztatnak. Az áldoztatás úgy történik, hogy a pap kivesz az áldoztató kehelyből egy-egy hófehér színű kis ostyaalakot és azt az áldozók nyelvére helyezi. Ez az ostyaalak a Szentség.

A Szentségtartó az a szent edény, melyet néha kivesznek a szentségházból és a szentségház tetejére állítanak. Ezt úgy mondjuk, hogy „kiteszik” a szentséget. A szentségtartót másképp szentségmutatónak is mondják, mert mutatja a Szentséget.

A Szentség az ablakocskán keresztül látható. Hófehérszínű kerek ostyaalaknak látszik. Ez az ostyaalak: a Szentség.¹

Ezt a Szentséget, mivel az oltáron létesül, Oltáriszentségnek nevezzük. Így eljutunk oda, hogy mi az Oltáriszentség **külsőleg**, ahogy azt látjuk.

Lássuk most, mi az Oltáriszentség **belsőleg**, ahogy azt hitünk tanítja.

293. Az Oltáriszentség az Ur Jézus Krisztusnak valóságos szent teste és vére a kenyér és a bor külső színe alatt.

— (Az Oltáriszentséget legfőlségesebb szentségnek nevezzük, mert magát Jézus Krisztust foglalja magában.) — (Az Oltáriszentség külső színei azok a külsőségek, amelyeket az Oltáriszentségen észrevehetünk: az alak, a szín, az íz stb.)

294. Krisztus Urunk az Oltáriszentséget kinszenvedése és halála előtt rendelte az utolsó vacsorán. — (Az utolsó vacsora emléknapi nagycsütörtökön van. De mivel nagycsütörtökön Jézus szenvedése miatt gyászol az anyaszentegyház, azért Urnapján (Szentháromság vasárnapja után következő csütörtökön) ünnepeljük az Oltáriszentséget. Urnapján fényes körmenetben körülviszik az Oltáriszentséget és négy oltárnál áldást adnak vele.)

295. Krisztus Urunk kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megszentelte, átadta tanítványainak és mondotta: „Vegyétek és egyétek ez az én testem.” Aztán vette a keletet a borral, megáldotta, odaadta tanítványainak és mondotta: „Igyatok ebből mindnyájan, ez az én vérem. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.”

296—297. Krisztus Urunk e szavakkal: „Ez az én testem, ez az én vérem”, a kenyeret és a bort az ő szent testévé és vérévé **változtatta át**. E szavakkal „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre”, Krisztus Urunk arra adott az apostoloknak hatalmat és parancsot, hogy a kenyeret és a bort az ő szent testévé és vérévé változtassák át.

298. Az a hatalom, hogy a kenyeret és a bort átváltoztassák Krisztus Urunk szent testévé és vérévé, az apostolokról a püspökökre és az áldozópapokra szállott át.

299. A püspökök és áldozópapok a szentmisében változtatják át a kenyeret és bort Krisztus Urunk szent testévé és vérévé, amikor Jézus e szavait mondják: „Ez az én testem, ez az én vérem.” — A szentmisének ezt a részét, amikor a pap a kenyeret és a bort átváltoztatja, **átváltozásnak** nevezzük. — (Átváltozás után Jézus szent teste és vére van az oltáron; mi azonban kenyérnek és bornak látjuk, mert a kenyér és a bor külső színe megmarad.)

300. Krisztus Urunk avégett rendelte az Oltáriszentséget: 1. hogy szent testével és vérével mindig közöttünk maradjon; 2. hogy a szentmisében érettségünk föláldozza magát és 3. hogy a szentáldozáskor lelkünk tápláléka legyen.

¹ Az Oltáriszentség a szentmise alatt is látható, mikor a pap a feje fölé emeli.
* Máté 26, 26—28. — Lukács 22, 19—20. — Kor. I., 11, 23—25.

Külső

Műholta

Belső

ideje

Módja

Rendelése

Célja

A) 2. Az Oltáriszentségről különösen.

a) (Jézus köztünk.)

(Ki?) 301. Az Oltáriszentségben az Ur Jézus Krisztus van jelen.

(Miben?) (Jézus Krisztus az Oltáriszentségben *mind a kenyérnek, mind a bornak* (Hogyan?) külső színe alatt *élve és egészen* van jelen: testével és vérével, lelkével és istenségével.)

(Meddig?) 302. Az Ur Jézus addig van jelen az Oltáriszentségben, míg a kenyér, vagy a bor külső színe el nem változik. — (Midőn a pap a szent ostyát *széttöri*, akkor nem az Ur szent testét töri részekre, hanem csak a kenyér külső színét. Az Ur Jézus a szent ostya *minden részecskéjében* jelen van.)

Jézus a szentmisében föláldozza magát értünk.

b) (Jézus értünk.)

Sz. Pál azt mondja: „Vagyon oltárunk, melyről nem szabad enni azoknak, kik a sátor-nál szolgálnak. (Zsid. 13, 10.)

Oltár áldozat nélkül: érthetetlen. Kell tehát, hogy nekünk is legyen áldozatunk. — Ez az „oltár” nem lehet a kereszt oltára, mert hiszen arról nem eszünk! Kell tehát, hogy a keresztáldozaton kívül más áldozatunk is legyen.

(Áldozat.) 315. (Áldozatot bemutatni annyit tesz, mint valamely kedves tárgyunkat följánlani Istennek, hogy őt ezáltal legfőbb Urunknak elismerjük.

Az áldozatul bemutatott tárgyat elpusztítják, vagy elváltottatják.

Az áldozatot négyféle szándékkal lehet bemutatni. A szándék vagy a *jelenre*, vagy a *multra*, vagy a *jövőre* vonatkozhatik. Ha a *jelenre* vonatkozik, akkor azért mutatjuk be az áldozatot, hogy Istent *imadjuk*: ha a *multra* vonatkozik, akkor a *jőért*, mit Istentől kaptunk: *hálát* adunk; a *rosszért*, amit mi elkövettünk: bocsánatot kérünk, vagyis *őtiengeszteljük*; ha a *jövőre* vonatkozik, akkor *kérünk* tőle valamit.

Áldozatot mutatott be Káin és Ábel, Noé, Melkizedek, Ábrahám, később Isten rendeletére a zsidó nép; de ezek az ószövetségi áldozatok mind csak *előképei* voltak az újszövetségi áldozatnak.)

316. (Keresztáldozat.) A legszentebb áldozatot az Ur Jézus mutatta be, amikor a keresztfán önmagát áldozta föl értünk.

317. Az Ur Jézus *szentmise-áldozatban* újítja meg a keresztáldozatot.

(Ez a szó: *mise*, a latin nyelvből átvett neve a szent áldozatnak. Missa.)

(Mivolta) 318. A szentmise az *újszövetség áldozata*, amelyben a mi Urunk Jézus Krisztus a kenyér és a bor külső színe alatt mennyei Atyjának föláldozza magát.

(Viszony.) 319. A szentmise-áldozat és a keresztáldozat abban *egyeznek meg*, hogy itt is, ott is maga az Ur Jézus áldozza föl magát.

A szentmiseáldozat és a keresztáldozat *különböznek*: (helyre, időre, alakra) *módra* (és *hatásra*) nézve.

(*Helyre* nézve: A keresztáldozat egy helyen történt; a szentmiseáldozat *minden* helyen mutattatik be. [Mal. 1, 11.]¹ *Időre* nézve: A keresztáldozat *egyszer* történt; a szentmiseáldozat *minden időben* a világ végéig. [Kor. I. 11, 26.] *Alakra* nézve: A keresztfán emberi alakban áldozta fel magát az Ur Jézus; a szentmisében *kenyér és bor* alakjában. [109. Zsoltár.]² *Módra* nézve: Jézus a keresztfán *vérontással* áldozta fel magát; a szentmisében pedig *vérontás nélkül* áldozta fel magát. (*Hatásra* nézve: A keresztfán *megszerezte* nekünk a kegyelmeket; a szentmisében *kiosztja* azokat.)

¹ A szentmise-áldozatot már az ószövetségben megjövendölték a próféták. Dávid királyi próféta mondja Jézusról: „Te pap vagy mindörökké Melkizedek rendje szerint.” (109. Zsolt.) Malakias prófétánál olvassuk: „Nem kedvellek titeket — úgymond a seregek Ura — és az ajándékot nem veszem el kezeitekből.” Mert „Napkelettől napnyugatig nagy az én nevem a nemzetek között és minden helyen áldozni fognak és tiszta áldozatot bemutatni az én nevemnek... úgymond a seregek Ura.” (Mal. 1, 11.)

² A zsidó „minchah” szó a „szebah” = véres áldozattal szemben liszt-áldozatot jelent. (L. Poliak Kálm.: Héber—magyar szótár.)

(Rendelés ideje.) 320. Krisztus Urunk a szentmise-áldozatot az utolsó vacsorán rendelte.
(Rendelés módja.) Krisztus Urunk így szólt: „Ez az én testem, amely *érettetek* adatik (áldozatul).” „Ez az én vérem... amely *érettetek* és sokakért kiontatik...” „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.”

(Rendelés célja.) 321. Krisztus Urunk avégett rendelte a szentmisét: hogy 1. *tökéletes* áldozatunk legyen; 2. hogy azokban a kegyelmekben és áldásokban folytonosan *részesülhessünk*, amelyeket Jézus a szent keresztségáldozattal számunkra kiérdemelt.

A szentmise a *legtökéletesebb* imádó, hálaadó, engesztelő és kérő áldozat.

(A szentmisét egyedül Istennek mutatjuk be, de a szentekről is megemlékezhetünk abban.)

322. A szentmise kegyelmeiben az anyaszentegyház tagjai részesülnek, az élők és holtak.

A szentmise *legtöbb* kegyelmében az áldozópapon kívül azok részesülnek, akikért a szentmisét fölajánlják és akik ájtatosan jelen vannak a szentmisén.)

* * *

323. A szentmise **főrészei**: 1. a fölajánlás, 2. az átváltozás, 3. az áldozás.
(A ministráns.) A szentmiseáldozat főrészeire a ministráns-fiú csöngéssel figyelmeztet.

Mikor *elsőízben* csönget, akkor van **fölajánlás**.

Mikor *harmadízben* csönget, akkor van **átváltozás**, másszóval *Úrfelmutatás*.

Mikor *negyedikízben* csönget, akkor van **áldozás**.

Mikor *másodikízben* csönget, akkor van „Szanktus”. Ez *nem* főrész. Itt a csöngetés csak arra figyelmeztet, hogy nemsokára jön a szentmise-áldozat legszentebb része: az *átváltozás*.

* * *

(Jézus 1. *felajánlotta* a kenyeret és bort a mennyei Atyának, 2. *átváltottatta* azt szent testévé és vérévé, 3. *áldozásra* odanyújtotta tanítványainak. Ezt teszi a pap is.)

(A pap.) 1. A *fölajánláskor* a pap bemutatja Istennek a kenyeret és a bort.

2. Az *átváltozáskor* a pap Jézus szavaival és hatalmával átváltottatja a kenyeret és a bort az Úr szent testévé és vérévé, azután *fölmutatja*. (Úrfelmutatás.)

3. Az *áldozáskor* a pap magához veszi az Úr szent testét és vérét.

(Szanktuszkor a pap imát mond, mely „Szanktus” szóval kezdődik, ami magyarul annyi, mint: „Szent”.)

(En.) 1. A *felajánláskor* én is felajánlom a szentmise-áldozatot bizonyos szándékra.

2. Az *átváltozáskor* térdreborulva imádom az Oltáriszentségben jelenlevő Üdvözítőt. Szememet áhítattal a szent testre, majd a szent vérre irányítva mindkétszer mondom sz. Tamás apostollal: „Én Uram és én Istenem”. (Ján. 20, 28.) (100 napi búcsú.)

3. Az *áldozáskor* legalább *lelki* áldozást végzek, vagyis forrón kívánom magamhoz venni az Úr Jézust az Oltáriszentségben. Azért térdreborulva és mellemet verve háromszor mondom: „Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj; hanem csak szóval mondd és meggyogj az én lelkem.” (Má. 8, 8.) Akinek nem esik nehezére, az az Úrfelmutatástól az áldozás végéig térdelve maradjon; beleértve a nép áldozását is.

(Szanktusnál nincs különösebb teendőm.)

A szentmise főrészei előtt *előkészítő részek* vannak; legfontosabb közöttük az *evangélium*. Ennél tiszteletből felállunk és kereszttel megjelöljük homlokunkat, ajkunkat és mellünket. Ez azt jelenti, hogy készek vagyunk az evangéliumot, vagyis Jézus tanítását hinni, megvallani és szívünkbe fogadni. A főrészek után *befejező részek* következnek. Ezek között van rendszeren az *áldás* is, amelyet kereszttelvetéssel fogadunk. Az áldást *térdreborulva* illik fogadnom. Ezt követi az utolsó *evangélium*.

A főrészek alatt:

Jézus a szentáldozáskor lelkünk tápláléka.

c) (Jézus bennünk.)

(Mivolta) 304. A szentáldozáskor az Ur Jézus szent testét és vérért vesszük magunkhoz, hogy vele tápláljuk lelkünket.

Az Ur Jézus mondotta: „Az én testem bizonyly étel és az én vérem bizonyly ital.” (Ján. 6, 56.)

(Egy szín.) Az anyaszentegyház manap csak a kenyér¹ színe alatt nyújtja a híveknek az Oltáriszentséget. Nem szükséges, hogy a bor színe alatt is magunkhoz vegyük, mert a kenyér színe alatt az Ur Jézus szent vére is jelen van.²

(Rendelés.) 305. Jézus a szentáldozást e szavakkal rendelte: „Vegyétek és egyétek”; s már előzőleg: „Bizony, bizony mondom nektek, ha nem eszitek az ember fiának testét és nem isszátok az ő vérért, nem lesz élet tibenetek.” (Ján. 6, 54.)

(Előtte.) 309. A szentáldozásra kétféle készület szükséges: lelki és testi készület.

310. A lelki készület távolabbi és közelebbi. A távolabbi lelki készület a szentáldozásra abban áll, hogy a halálos bűnöktől megtisztítom lelkemet a szentgyónásban, a bocsánatos bűnököt pedig legalább megbánom. A közlebbi készület abban áll, hogy közvetlenül a szentáldozás előtt elmondom az előkészítő imádságokat

A szentáldozás előtt az előkészítő imádságokhoz az tartozik, hogy elmélkedem. Meggondolom: 1. Ki jön hozzám? (Ekkor felindítom magamban a hitet.) 2. Kihez jön Jézus? (Fölszólítom a bűnöt és erős fogadást.) 3. Miért jön Jézus? (Fölszólítom a vágyódást.)

311. A testi készület a szentáldozásra abban áll, hogy éhgyomorral maradok, vagyis, hogy éjjeltől kezdve a szentáldozásig semmit sem eszem és semmit sem iszom.

A szentáldozás előtt csak a súlyos betegeknek nem kell éhgyomorral lenniök, akik lelki útravaló gyanánt veszik magukhoz az Oltáriszentséget. A nagybetegeknek megengedheti a gyónató, hogy áldozhassanak, habár előbb orvosságot vagy valami folyadékot magukhoz vettek. Aki ilyen eseteken kívül a szentáldozás előtt eszik vagy iszik, az halálos bünt követ el. Aki feledékenységből evett vagy ivott, habár csak keveset is, aznap már nem járulhat a szentáldozáshoz.³

A szentáldozáshoz, amennyire lehet, tisztességes öltözetben illik járulni.

312. Mikor a pap a szentáldozás előtt fölmutatja az Oltáriszentséget, letérdelünk, háromszor mellünket verjük és mondjuk: „Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak szóval mondd és meggyógyul az én lelkem.”

Mielőtt a szentáldozás helyére érünk, térdet hajtunk az Oltáriszentség előtt. (Alatta.) 313. Mikor a pap az Oltáriszentséget nyújtja nekünk, könyvet vagy kendőt kell magunk elé tartanunk, fejünket fölemelnünk, szemünket lesütnünk, szájunkat kinyitnunk, nyelvünket egy kevésé alsó ajkunkra kitenünk és az Oltáriszentséget a legnagyobb tisztelettel magunkhoz vennünk.

A szentostyát rágás nélkül illik lenyelünk és nem kell sokáig szájunkban tartanunk. Ha a szápadlásra tapadna, nyelvünkkel válasszuk le. Mikor az oltártól eltávolozunk, térdet hajtunk az Oltáriszentség előtt és szemlesítve térünk vissza helyünkre.

308. Aki méltatlanul, vagyis tudva és akarva halálos bűnnel áldozik, az szentségtörést követ el.⁴

A szentségtörő áldozás hasonlóvá teszi az embert Júdához, aki barátságot színlott Jézus iránt és ugyanakkor elárulta őt ellenségeinek.

Bocsánatos bűnnel nem áldozunk méltatlanul, de kevesebb kegyelemben részesülünk.

¹ A latin szertartású Egyház csak kovásztalan kenyeret (ostyát) használ. Az utolsó vacsora a kovásztalanok első napján volt.

² Sokan undorodnak a közös kehelyből mások után inni. — A bor színe alatt a szentvér könnyen kifröccsenhet. — Borszegény vidéken a bor beszerzése nagy nehézségbe ütközik. — „Aki méltatlanul eszi a kenyeret vagy issza az Ur kelyhét, vétkezik az Ur teste és vére ellen.” (I. Kor. 11, 27.) — „Aki e kenyérből eszik, örökké él.” (Ján. 6, 59.) — „Allhatatosan kitartottak az apostolok tanításában, a kenyértörésnek közösségében.” (Ap. cs. 2, 42.) (Borról nincs szó.) Betegek, foglyok egy szín alatt áldoztak az első századokban.

³ Ha szájmossa után esetleg a nedves nyálát lenyeljük, az nem baj.

⁴ Sz. Pál apostol mondja: „Aki méltatlanul eszi e kenyeret, vagy issza az Ur kelyhét, vétkezik az Ur teste és vére ellen. Vizsgálja meg azért magát az ember és úgy egyék azon kenyérből és igyék ama kehelyből. Mert aki méltatlanul eszik és iszik, ítéletet eszik és iszik magának, meg nem különböztetve az Ur testét (a testi eledeltől).” (Kor. 1., 11, 27—29.)

(Utána.) 314. A szentáldozás után **térdre borultam (!!!) foglalkozunk az Úr Jézussal !!!**

Ugy foglalkozunk vele, hogy gondolunk a **jelenre**, a **multra** és a **jövőre**.
A **jelenre** gondolva: **imádjuk** Jézust. A **multra** gondolva: a **jóért**, amit Istentől vettünk, **hálát** adunk; a **rosszért** pedig, amit mi elköveltünk, **bocsánatot** kérünk. A **jövőre** gondolva: **kérjük** az Úr Jézust: tartsa távol tőlünk a **rosszat** (szerencsétlenséget, betegséget stb.), különösen a **bűnt**; és adja meg a **jót**, mire szükségünk van, különösen majd egykor a **mennysorságot**.

És ezt **ne csak nekünk**, hanem **mindenkinek**, kiért imádkozni tartozunk.
A szentáldozás után nem szabad a templomból eltávoznunk, míg a szentáldozás utáni imádságokat el nem végeztük. Hacsak lehet, leg-
alább egy **negyedórát** töltünk el ájtatos imádsággal.

306. A szentáldozás egyesít minket Jézussal és azért: gyarapítja bennünk a **megszentelő kegyelmet**: 2. ad **segítő kegyelmet** is a **jóra**, a **rossz ellen**. (A **mult** bocsánatos bűneitől megtisztít; a **jövő** halálos bűnei ellen oltalmaz.)

Szentáldozás előtt.

(**Ki jön?**) Oh Jézusom! hiszem,
hogy az Oltáriszentségben **jelen** vagy.
Te mondtad:
„A kenyér, melyet én adandó vagyok,
az én testem a világ életéért”.
Te mondtad:
„Az én testem bizony nyál étel
és az én vérem bizony nyál ital”.
Te mondtad ama kenyérről:
„Vegyétek és egyétek, ez az én testem,
mely értetek adatik”.
Hiszem tehát,
hogy a szentostya alakjában
Te jössz hozzám.
Ó, mennyire **örülök** már előre
jövetelednek!

Hit

öröm.

Szeret-
ből fakadó

(**Kihez?**) Oh Jézusom! ki vagyok én,
hogy hozzám leereszkedsz?
Talán szent? Nem;
szegény bűnös lélek vagyok én,
aki Tégedet annyiszor megbántottalak.
Valóban bámulok és meg nem foghatom
leántam való nagy kegyességedet.
Bánom a bűneimet, s szívem mélyéből
utálom azokat.
Rajta leszek, hogy nagy szeretetedre
méltóvá tegyem magamat.

Remény-

(**Miért?**) Miért jössz hozzám, oh Jézusom?
Tán azért, hogy hálátlanságomért
megdorgálj, megbüntess?
Nem; hanem azért, hogy lelkemet
lelki kincsekkel elhalmozzad.
Oh, mennyire **vágyódom** Utánad.

Szentáldozás után

(**Jelen**): Imádlak, keblemnek Vendége,
édes Jézusom!
Elismerlek Uramnak, Istenemnek.
Oh, mennyire boldog vagyok,
hogy lelkem most valóságos templom,
valóságos szentség ház,
valóságos szentségtartó,
valóságos mennysorság,
ahol az angyalokkal együtt imádhatlak.

J E L E N :
imáadás.M U L T
jó-ért: hála.
rossz miatt: bánat

(**Mult**): Köszönöm azt a sok jót,
amivel engem elhalmoztál.
Bánom azt a sok rosszat,
amivel Téged megbántottalak.

(**Jövő**): Kérlek,
őrizd meg minden rossztól,
minden testi és lelki bajtól:
betegségtől, szerencsétlenségtől...
de különösen a halálos bűntől
és a nyomába járó örök kárhozattól.
Kérlek, add meg nekem mindazt a jót,
amire testemnek, lelkemnek szüksége van.
Add meg a szükséges ételt, italt, ruházatot,
lakást, egészséget...
de különösen adj kegyelmet ez életben
és örökkévaló boldogságot a másokban.
S ezt nemcsak magamnak kérem,
hanem atyámnak, anyámnak,
testvéreimnek, rokonaimnak, barátaimnak,
ismerőseimnek, előljáróimnak...
s mindazoknak, akikért imádkozni szoktam,
vagy tartozom...
Könyörülj a holtakon.
Nyugodjanak békében. Amen.

J Ö V Ö :
kérés
rossz ellen,
jó-ra
magamnak,
másoknak.

(10—15 percig ismétlődő.)

Feszület előtt, áldozás után.

Ime, ó jóságos édes Jézusom, én színed előtt térde borulok és lelkem egész buzgóságával kérek és hozzád könyörgök, hogy szívemben a hit, remény és szeretet elő érzelmeit, bűneim fölött igaz bánatot s azok jóvátételére elszánt erős akaratot önteni kegyeskedjél, midőn megilletődéssel és szívbeli fájdalommal fontolóra veszem őt szent sebedet és fölöttük elmélkedem, szemem előtt tartva azt, amit már Dávid próféta mondott rólad, ó jóságos Jézusom: Átlyuggatták kezeimet és lábaimat és megszámlálták minden csontomat. Amen. (Teljes búcsú, IX. Pius. 1838 júl. 31.)

Hódoló tisztelet az Oltáriszentség előtt.

(Általában.)

Az Oltáriszentség előtt való tiszteletemet **térdelemmel** nyilvánítom.

Még pedig vagy **térdhajtással**, vagy **térdeléssel**.

A **térdhajtás** vagy egy, vagy mindkét lábbal történik; eszerint van egyes és kettős térdhajtás.

Az egyes térdhajtás úgy történik, hogy jobb térdemet a bal lábammal bokája mellett földre bocsátom s utána, pár pillanat múlva, fölemelem. (Egészen [!] a földre bocsátom térdemet, nemcsak bicegek egyet a lábammal, mint a gyöngé aggastyánok. A térdemet *pár pillanatig* a földön tartom. Nem rántom fel hirtelen, mintha tüzes volna a föld s félek, hogy megégetem magam.)

A kettős térdhajtás az, hogy előbb leeresztem jobb térdemet a földre, utána melléje a bal térdemet helyezem s ráadásul fejemet mélyen meghajtom s utána fölkelek.

A **térdelés** micsoda, azt maga a szó megmondja. Huzamosabb ideig térdreborulva maradok.

Mikor hajtok térdek és mikor térdelek?

Térdet hajtok köszöntésül és búcsúzásul. Térdelek pedig imánál (okvetlenül az imádásnál).

Köszöntésül, mikor bemegyek a templomba, vagy valahányszor az Oltáriszentséghez közeledem, vagy előtte elhaladok. — *Búcsúzásul*, mikor az Oltáriszentségtől távozom. (Nem minden oltár előtt kell térdet hajtani, csak az előtt, ahol az Oltáriszentség tartatik. Rendesen a főoltáron, ritkán a mellékoltáron. Más oltár előtt csak fejhajtással teszek tiszteletet.

Egyes térdet hajtok, ha az Oltáriszentség el van zárva. — *Kettős* térdet akkor, ha nincs elzárva, hanem „ki van téve” a szentségház fölé, vagy az oltár asztalán foglal helyet. Nemkülönben, ha nyiltan viszi a pap.

Ezen esetekben térdelve is maradok, ha időzőm az Oltáriszentség előtt.

(Különösen.)

a) A szentmisén.

Bemenet- és kimenetkor *térdek hajtok*. (Ha nincs ott Oltáriszentség, csak a fejemet hajtom meg az oltár keresztje előtt.)

Térdelni okvetlenül kell: az **átváltozás, áldozás és áldoztatás** alatt. Akinek nem esik nagyon nehezére a térdeplés, az átváltozástól egész az áldozás, illetve *áldoztatás* végéig térdel.

„*Szentséges mise*“ alatt, (amikor az Oltáriszentség ki van téve) elejétől végig térdepelni illenék. Szentséggel való áldás alatt okvetlenül térdeni kell.

b) A szentmisén kívül.

A szentmisén kívül az Oltáriszentséggel találkozom: 1. a templomban, 2. az utcán és 3. otthon. A templomban rendszerint mindig, az utcán ritkán, otthon a legritkábban.

A templom előtt: kalapot emelek, illetve keresztet vetek.

A templom-ban: a *délutáni istentiszteletek* (Áldás, Könyörgés, Litánia [Letenye] Vecsernye) alatt az Oltáriszentség ki szokott téve lenni. Azért elejétől végéig térdepelni kell alatta.

Néha az Oltáriszentség reggeltől estig (nagyritkán éjjel) ki van téve. Az előtte töltött időt (rendesen egy órát) *szentségimádásnak* nevezzük. Egész idő alatt térdepelnem kell.

Szentségimádást végezhetünk akkor is, ha az Oltáriszentség el van zárva.

Akkor is egész idő alatt térdepelünk.

Ha az Úr Jézust csak pár percre keressük fel, akkor azt *szentséglátogatásnak* nevezzük. Alatta is térdepelünk.

Az **utcán** az Oltáriszentséggel évenként két *körmenet* alkalmával találkozhatunk. Az egyik a *föltámadási*, a másik az *úrnapi* körmenet. Mikor ilyenkor elvonul előttünk az Oltáriszentség és amikor vele áldást adnak, térdepelünk kell. Ha pedig mi megyünk el előtte, kettős térdet kell hajtánunk előtte.

Az utcán találkozhatunk még az Oltáriszentséggel, mikor a pap *beteghez viszi* az Oltáriszentséget. Ilyenkor a templomszolga halad előtte lámpával és csengőszóval. Találkozva vele, kettős térdet hajtunk. Itt a fővárosban azonban a fenyegető inzultusok kikerülése miatt nem nyíltan, hanem titokban, észrevétlenül viszik az Oltáriszentséget a beteghez.

Otthon csak akkor találkozunk az Oltáriszentséggel, mikor beteg valaki — hozzánk tartozóink közül. — Amint észrevesszük, hogy a papnál van az Oltáriszentség, kettős térdhajtással üdvözljük az Úr Jézust. Az asztalt lehetőleg fehér terítővel leborítjuk s két gyertyát gyújtunk tiszteletére. Az egész ténykedés alatt térdelek, míg csak a beteg meg nem áldozott.

Függelék.

Valljuk bátran hitünket.

Az Oltáriszentség előtt való tiszteletet emberi tekintetből soha el ne mufasszuk.

Jusson eszünkbe az Úr Jézus szava: „Minden, ki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom őt Atyám előtt, ki mennyben vagyon;

aki pedig megtagad engem az emberek előtt, megtagadom én is őt Atyám előtt, ki mennyekben vagyon.” (Mát. 10, 32.)

A templom Isten háza.

Benne jobbra-balra, hátra nem fordulgatok. Nem beszélgetek, nem nevetgélek. Nem bámészkodom az emberekre. Senkit sem háborgatok.

Énekelek, vagy imádkozom.

Isten is megáld, ember sem szól meg.

Vegyünk részt a szentmisén.

Isten naponkint 24 órát ad nekünk. Hetenkint tehát $7 \times 24 = 168$ órát. Ebből csak *egyetlen egyet* kér vissza, hogy azt az Ő házában, a templomban töltsük.

Sokan nem adják meg. Isten azért továbbra is megadja a heti 168 órát. Egyszerre csak azonban megszűnik a hosszas várakozása. Többet nem ad. Elszólítja az örökkévalóságba.

Oh, mily örömet mennének akkor be ezek az Isten örökkévaló hajlékába. De Isten azt fogja mondani: Életemben 168 órát adtam neked hetenkint és csak *egyet* kérttem, hogy azt házamban töltsed. Nem adtad. Most én adjak neked örökkévalóságot házamban?! Az nem igazság!!! — Hívtalak, — nem jöttél. Most nem kellesz, eredj a pokol kárhozába.

* * *

Példabeszédet mondok. Egy fővárosban nagy éhség támadt. Hogy az emberek éhen ne haljanak, a király elküldte egyetlen fiát messze földre, hogy szerezzen gabonát. Az út életébe került a fiának, de a gabona szerencsésen megérkezett.

A király kihirdette: „Ne féljete, most már nem fogtok éhenhalni. Csak azt az egyetlen feltételt kötöm ki, hogy mindenki *személyesen* jöjjön a részéért. Csak a betegeknek, aggoknak, kis gyermekeknek, túlmessze lakóknak és mindazoknak küldök, akikről tudom, hogy igazán a legjobb akarat mellett *sem* jöhetnek palotámba.”

Az emberek seregesen tódultak. Kaptak amennyire szükségük volt.

Két szolga, elvévén a maguk részét, uraik porcióját is kérték, hogy majd haza viszik nekik. — Felelet: „mondtam, mindenki *személyesen* jöjjön el érte.”

Az egyik úr el is jött. Megkapta a magáét. — A másik azonban duzzogott, hogy ő bizony nem vegyül a csöcselék közé és ostoba gögijében inkább — éhen halt.

(*Alkalmazás.*) A keresztfán *megszerezte* nekünk Jézus a kegyelmeket, melyek az örök élet elnyerésére szükségesek, de a szentmisében és a szentségekben *osztja ki* azokat.

Aki tehát nem jár szentmisére és nem járul a szentségekhez, nem kap a kegyelmekből, — lelkileg éhen hal: — elkárhozik.

A szigorúan kötelező szentmise idejének a meghatározását Isten az Anyaszentegyházára bízta. Ez a vasárnapokat és ünnepeket tűzte ki e célra.

Ne csak egyszer áldozzunk évenként.

Ime egy példa, a szentek hogyan vágyódnak a szentáldozás után. *Lisieuxi (liziói) Szent Kis Teréz* ezeket írja¹ első szent áldozásáról: „Végre valahára felvirradt a nagy nap, életem legszebb napja! Mily élénken él lelkemben e mennyei napnak a legkisebb részlete is! Nekem úgy látszott, hogy a hajnal is élénkebb pírban ég.

De erről nem tudok, nem is akarok többet mondani... A lélek titkai olyanok, mint az illat: elpárolognak a szabad levegőn; annyira leheletszerűek e titkok és annyira mennyiek, hogy emberi nyelven szólni azokról nem lehet.

Ó, mily benső, mily édes volt az a csók, amelyet az Úr Jézus először lehelt a lelkemre!

Tudtam, hogy Ő szeret engem és lelkem egész hevével mondogattam Neki: „Szeretlek, Jézusom, szeretlek és a Tied vagyok örökre...” Ő és a kis Teréz már régen egymás szemébe néztek és megértették egymást... Ezen a napon nemcsak néztük, láttuk egymást, hanem egymásba ömöltünk, eggyé lettünk: Teréz eltűnt, mint a harmatcsepp a végtelen óceánban, Jézus élt és uralkodott, Ő volt a föltétlen Úr, a korlátlan hatalom! Nem kérte-e Őt a kis Teréz, hogy ejtse rabságba? Hisz félt a szabadságtól, mert gyöngé volt és törekeny; örökre Hozzá akart simulni, mint repkény a tölgyfához s életet, erőt meríteni — Aból, aki maga az Élet, aki maga az Erő!

És ime, öröme oly nagy lett és olyan mélységes, hogy kicsiny szíve túláradt tőle. A gyönyör könnyei lepték el pilláit és gördültek lefelé a meghatótságtól sápadt arcocskáján, — társai nem kis csodálkozására, akik később azon tanakodtak egymás között: „Ugyan miért is sírhatott?” Csak nem volt lelkiismerete nyugtalan? — Nem, nem; biztosan azért, mert nem volt mellette a mamája vagy a nővére, aki karmelita apáca és akit olyan nagyon szeret!” — És senki sem értette meg, hogy egy szívbe, egy gyöngé halandó számki-vetett kicsi szívbe az *Ég* szállott le maga minden örömeivel és boldogságával és hogy annak a szívnek az *öröm könnyeiben* kellett úsznia és a túlradó boldogságtól zokognia.

Az első áldozásomat követő napon borongós voltam. A szép toalettek és aján-dékok nem tudták szívemet betölteni. Ezután már csak maga az Úr Jézus tudta azt kielégíteni és én azt epedve vártam, hogy Őt újra szívembe fogadhassam. Urunk mennybemenetelének ünnepén járultam másodszor a szentáldozáshoz és oly boldog voltam, hogy ezúttal édesapám és drága nővérem között térdepelhettem az Úr asztalánál. A nagy öröm újra megindította könnyeim áráját és szüntelenül sz. Pál szavait ismételtettem: „Élek én, de már nem én, hanem Krisztus él én bennem”. (Gal. 2, 20.) Az Úr Jézus e második látogatásától kezdve csak az volt a kívánságom, hogy Ő újra a szívembe szálljon. Úgy éreztem akkor, hogy — sajnos — az ünnepek nagyon messze esnek egymástól.

Önmagát adta nekem a szentáldozásban és ezt gyakrabban tette, mint én remélhettem volna.

Szabálynak tekintettem és hűségesen be is tartottam, hogy annyiszor fogok a szentáldozáshoz járulni, ahányszor lelkiatyám csak megengedi anélkül, hogy kéresemmel igyekezném számát növelni. Mai felfogásommal másként cselekedném, mert ma már tudom, hogy a lelkiatya előtt föl kell fednünk azt a vágyakozást, amellyel a jó Isten igyekszik szívünkbe fogadni. *Hiszen nem azért száll Ő naponta földre, hogy az aranyból való kehelyben rejtőzzék, hanem, hogy Egét egy másik Éggel cserélje föl: a mi szívünkkel, melyben Neki kedve telik.*

Az Úr Jézus, látva égő vágyamat, úgy irányította gyóntató atyámat, hogy engedélyével hetenkint többször áldozhattam. És ezek az engedélyek nagy örömet szereztek nekem.

Az én mennysorságom: kicsi fehér ostya, — Mely alá rejtőzik szívemnek nagy Ura. — Hozzá megyek én életet méríteni. — Ott hallgatom szavát, mely édes, isteni! — Oh, boldog pillanat, amikor átölelsz — Szerelmes Jegyesem a szívemben megpi-hensz. — Ez mámoros üdvöm, ez a boldogságom — Ime: mennysorságom!”

Hányszor, de hányszor kelt föl még a legcsikorgóbb télben is korán reggel, hogy gyötrődésben átvirrasztott éj után az Úr asztalához járuljon.

¹ Önéletrajza. Nagyfejeő-Gabriella fordításában.

Szentáldozás után foglalkozzunk az Úr Jézussal!

Hogyan járt a szegény ember gazdag barátjával.

(Overberg után.)

Volt két jó barát. Az elemi iskola végeztével el kellett válniuk egymástól. egyik messze-messze idegenbe került, a másik otthon maradt. Az első lassacskán nagy vagyonra tett szert. A másik szegény maradt egész életén át.

Sok-sok év után a gazdag embert elfogta a honvágy. Befogatott hintájába haza hajtatott. Egy rokonánál szállott meg. Örömmel hallotta, hogy legkedvesebb kolatársa még él. Csak sajnálta szegényt, hogy keserves napszám sovány kenyeré tengeti életét. Föltette magában, hogy enyhít majd sorsán. Megízente neki, hogy másnap ne menjen munkába, maradjon otthon, nem fogja megbánni.

A szegény ember leszedte a pókhálót a szegényes kamrájának szögleteit leporolta a falakat, az egérlyukakat betömte, szép fehérre kimeszelte a szobát összesöpörte a szemetet és piszkot a földről. Másnap reggel korhadtszaga terítőt kért kölcsön s összekoldult virágokkal díszítette otthonát.

Türelmetlenül várta vendégét, mert már munkába kellett volna mennie. Egyszerre csak hintó robogását hallja az utcáról. Dobogó szívvel siet ki. A hintó egy elegáns úr ugrik le s szegény barátjának nyakába borul. Meghatottságában ez alig tud egy szót is kiejteni. Karonfogva bevezeti barátját lakásába s leülte. Az előrehaladott idő miatt azonban nem mert tovább otthon maradni. „Nagy örülök, kedves Barátom — mondá —, hogy meglátogattál. Pihend ki magad ameddig jól esik”. S azzal faképnél hagyta.

A vendég azt vélte, csak kis időre ment ki barátja. Körülnézegetett a szobában látja a nagy szegénységet, de észreveszi azt is, hogy az ő tiszteletére történt egész tisztogatás. Nagyon meghatotta barátja nyomorúsága és figyelme. Egy zacskó aranyat vett elő s kitette az asztalra. Egy legyen jutalma.

Perc perc után múlik, negyed, félóra is elmúlik, de hiába vár. Kimegy s megtudja, hogy barátja bizony fogta az ást, kapát s kiment a mezőre, mert hát, nem megy munkába, kenyerét veszti s éhen halhat.

A gazdag vendég szónélkül bemegy a kamrába, zsebre vágja a zacskó aranyat s eltávozik.

Lám, így jár mindenki, aki a szentáldozás után nem foglalkozik az Úr Jézussal. Nagyon gondosan távolítja el egyik-másik a bűnök pókhálóját, porát, szemetjét. A megszentelő kegyelem virágjaival földísztett szíve kamrájába aztán beülteti az Úr Jézust. De alig, hogy befogadta, esze eljár a mindennapi gondok után s a szent vendéget magára hagyja. Rá sem gondol többé. Az Üdvözítő nyomtalan eltávozik.

Pedig, ha foglalkozott volna vele, a lelki kincsek megbecsülhetetlen aranyát kárpótolta volna azért az elvesztett 10-15 percért s a kedvéért elmulasztott munkáért.

Foglalkozzunk tehát a szentáldozás után az Úr Jézussal. Egy pillanatig s vegyük le lelki szemeinket az Ő isteni tekintetéről.

Szóljunk hozzá keresetlen szavakkal, amit szívünk épen sugall: a gyermek nem könyvből szól édes atyjához, sem a beteg az orvoshoz.

Imádjuk őt (jelen)

Adjunk hálát jótéteményeiért

Kérjünk bocsánatot bűneinkért

(mult)

Kérjünk tőle mindent,

amire szükségünk van, hogy ideigvaló örökké tartó boldogságunkat elérjük. (jövő) S ezt nemcsak magunknak, hanem mindazoknak, kikért imádkozni akarunk és tartozunk.

S ha egyszer már végigmentünk az imádáson, hálaadáson, engesztelődésen s készen, kezdjük újra másodszor, harmadszor... mindaddig, míg csak tart a kegyelem e drága ideje. (10—15 percig).

Alázattal kérem kedves Olvasómat szíveskedjék olykor-olykor a szentáldozás után rólam is megemlékezni: az én lelkemet is az isteni Vendég kegyébe ajánlan.

Ez lesz fáradságomnak legértékesebb jutalma.

A szerző

